

Előfizetési árak: —
Égy hónapra 2 P
40 f., negyedévre
7 P. Égycs. száma
ára 10 f. —
Megjelenik orn.
díjuttal .ban.

Bácskai Ujság

Szerkesztőség és
kiadóhivatal: Baja
Zichy Bódog-tér 8.
Telefon: 45. Bácsal-
más, Széchenyi-
ucc: 72. Telefon: 75

KVH. évfolya: VIII. szám

(BAJAI UJSÁG)
POLITIKAI NAPILAP

Baja, 1935. december 25., szerda

KARÁCSONY ESTÉRE

Írta: GRÓF ZICHY GYULA és sek.

Az őszi levelek lassú lehullása, az egyre szürkülő, rövidülő napok, a téli hólepel s a roráték csodás zsolozsmája előre hangolják az emberek lelkét a szent Karácsonyra. Mikor a földi fény gyorsan halványul, akkor jön az égi világosság. Mikor a tél fagyos lehellete megdermeszti a zsongó életet, akkor támad a csodálatos melegség, mely lelket olvaszt. Mikor az emberek baja, betegsége és insége kulminálni látszik, akkor tárulnak fel a mennybolt kapui, hogy újból leszálljon közénk a kis Jézus, a szívek királya, az örök boldogság halhatatlan ura.

Nem csoda hát, hogy ezt a szent estét minden keresztény szív, de főleg az ártatlan gyermekek kedves milliói szívszorongva várják. És ha azt kérdezzük, mi okozza elsősorban az ártatlan gyermekszívek ama szent izgalmat, amellyel ezt a rájuk nézve legdrágább ünnepet minden évben várják, azt kell válaszolnunk, hogy az ünneptitka és a várt ajándék.

Csodálatos titka ennek az ünnepnek, hogy az Isten Fia megszánva a földön élő, gonddal, bajjal, kétségekkel viaskodó embert, a szent estén újra lejön hozzánk. Lejön a világba és ha nem is látjuk, végiglátogatja e siralom völgyét. Ellátogat mindenüvé: fényes palotákba, polgári házakba, szegényes viskókba, vagyis mindenhová, ahol testvérei, a halhatatlan emberlekek vannak s utána vágyódnak. De nemcsak körüljár, hanem a sok ajándékból, amelyet ő érdemelt ki nekünk, bőven osztogat is. Végig simogatja a sajtó szíveket, letörli a fájdalmas könnyeket, elűzi a bú és gond felhőit, békét hirdet, boldogságot fakaszt és felgyújtva a tiszta szeretet ideális tüzét az érző szívekben, kenyeret, kalácsot, meleg ruhát, vagy más ajándékot juttat mindenkinek, hogy a szent ünnepen öröm és boldogság töltsön be mindenkit, akihez csak elhatolhat az Ő csodálatos jövetelének hirt.

Ez a hír azonban sehohsem kelt olyan bájos, olyan nagy visszhangot, mint a gyermeklekek üde otthonában. És ez érthető is, mert a gyermekszívek az ő hamvas ártatlanságukban legközelebb állnak magához az éghez és annak Urához. Ezért mondta a gyermekek isteni barátja: „Engedjétek hozzám jönni a kisdedekeket .. mert ilyeneké az Isten országa.“ (Márk 14.)

Ezért látjuk azt az ideális, szívhez szóló és kedves örömet, amelyet főleg ők éreznek a karácsonyfa körül. Ők érzik legjobban az ünnep szent titkát, a kis Jézus igaz, boldogító, benső barátságát és annak az örök szeretetnek csodás melegségét, mely a szülők, testvérek, rokonok és jótévedők szívein keresztül a kis Jézus isteni szívéből árad ki rájuk.

De ők érzik és értik legjobban minden kis ajándék igaz értékét is, mert minden ajándék a kis Jézus örök szeretetét hirdeti előttük, melyért apró kezeiket hálálkodnak Neki.

Karácsony azonban nemcsak a kicsinyek lélekbe markoló ünnepe, hanem közös kincse és ünnepe minden érző hívő embernek.

Tudnunk kell ugyanis, hogy a közénk szálló betlehemi Kisdéd nemcsak a gyermekek isteni barátja, nemcsak a szenvedők és az elhagyottak édes Megváltója, hanem az lett és az akar maradni még nagyobb mértékben a sir felé közeledő megtört öregeknek, az élet utjain csetlő-botló meglett férfiaknak, a világ zajában könnyen megszedülő asszony-nemzedékeknek, s az életbe belépni készülő egész ifjúságnak.

És ne mondja senki, hogy mivel a szent Karácsony titka — úgy, amint azt gyermek ésszel hittük — régen szertefoszlott és az ajándékok nagyrészt elmaradtak, vége a karácsony minden varázsának.

Siralmas tévedés!

Szent Jeromos több éven át Betlehemben lakott, közel ahhoz a szerény barlanghoz, melyben egykor a kis Jézus leszállott a földre. S ámbár ő nem látta sem a szent Családot, sem a pásztorokat, sem a király születését jelző tündöklő csillagot, végtelen megnyugvás töltötte be szívét. Az a tudat,

hogy az Isten-fia hozzá egész közel lett érte emberré — „Ugy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy aki benne hisz, el ne veszen“ — (János 3. 16.) olyan boldogságra hangolta őt mindig, melyet nem cserélt el semmi más örömmel vagy kényelemmel.

Ez az öröm és ez a boldogság ma is lehetséges minden hívő és nemes lélekben, mely a szent Karácsony örök szép titkába be akar hatolni.

Ma is áll ugyanis az a valóságban gyökerező titok, mely a gyermek lelkét a kis Jézus érkezése folytán olyan boldogító izgalomba hozza. Mert az Isten fia ma éppen úgy eljőhet és eljön, mint azon a legelső szent estén, ha a hívő lélek nemcsak Őt kívánja, hanem neki önmagában, a saját lelkében igaz bűnbánattal, fenkölt tisztaságban alkalmas lakóhelyet, napsugaras jászolt, vagyis illő fogadtatást készít.

A kenyér színében leszáll a nagy Isten, hogy az örök céltól messze tévedt embert szerető szívéhez, önmagához vonja.

A kenyér színében hozzánk jön az Isten, hogy a földi élet fájdalmas bajait megossza és megkönnyítse nekünk.

A kenyér színében hozzánk alázódik és velünk egyszül a végtelen Isten, hogy bennünket újból felemeljen, boldogokká tegyen.

Ez a szent Karácsony igazi értelme. Az a titka, hogy az Isten szeret. Szereti a lelkemet, melyet ő teremtett. Szereti a testemet, melyet ő jelölt ki annak hüvelyéül. Szereti jövőmet, melyet szépnek, jónak és örökké boldognak kíván mindig tudni. És hogy ezt elérjük, önmagát adja a hívő léleknek — csodás, boldogító, örök ajándékul.

Ha tényleg így várjuk a drága szent estét, akkor a Karácsony ének, zene, karácsonyfa és minden földi ajándék nélkül is földöntuli, igaz boldogsággal tölti be szívünket, mert a kis Jézusban az örök boldogság Urát és királyát fogadjuk lelkünkbe.

Az elszakított terület híveinek hódolatával együtt tolmácsolták az egyházmegye háláját a jubiláló főpásztor előtt

Az egyházmegye nevében dr. Borbíró Ferenc, Baja polgármestere mondott köszöntő beszédet

Lélekemelő ünnepség színhelye volt vasárnap Kalocsa város, az egyházmegye székhelye. Gróf Zichy Gyula érsek, az egyházmegye főpásztora ezen a napon ünnepelte püspökké szentelésének harmincadik évfordulóját. Ezen a napon a kalocsai egyházmegyének ugyyszólván valamennyi községéből hódoló küldöttség járt a jubiláló főpásztor elé, hogy a hála és a szeretet érzését kifejezze neki, akit az isteni kegyelem ennek az egyházmegyének élére rendelt. Egyházi és világi előkelőségek sereglettek össze erre az ünnepségre az ősi érseki székvárosba, hogy hódoljanak az apostoli életű főpáp előtt, aki három évized óta a Szentlélek erejével fáradhatatlanul munkálkodik a rábizott hívek lelki tisztán.

A violaszínű főpapi ornátusok, a díszmagyaros világi méltóságok nyomában ott özlönlött a városok és falvak népe, hogy Isten áldását kérje a főpásztor munkájára és további életére.

Már szombaton seregesen érkezett Kalocsára a hódolók tömege. Vasárnap reggel már mozgalmass képet mutattak a város utcái. Minden felől özlönlöttek a hívek a főszékesegyház felé, — hogy tanui legyenek a jubileum egyházi ünnepségének. A reggeli órákban érkezett meg két autóbusszon Baja város harminc tagból álló hódoló küldöttsége, hogy az ünnepségen Bácskamegye székhelyének és Baja városnak közönységét képviselje.

Hálaadó szentmise

Délután 9 órakor a főszékesegyházban hálaadó szentmisével kezdődött az ünnepség. A kiküldöttek zászlók alatt vonultak a főszékesegyházba. Baja város harminc kiküldötte dr. Schöber Béla felsőházi tag, dr. Reményi-Schneller Lajos országgyűlési képviselő és dr. Borbíró Ferenc polgármester vezetésével érkeztek a székesegyházba, ahol az egyházi és világi előkelőségek nagyszámú részét már elhelyezkedtek. Ott láttuk gróf Zichy Jánost, Marschall Ferenc államtitkárt, Zsemberi Istvánt, a Katolikus Népszövetség elnökét és több előkelőséget.

Egyházi előkelőségek közül megjelent dr. Lingenberger apostoli kormányzó, Glattfelder Gyula dr. csanádi püspök, dr. Horváth Győző

püspök, nagyprépost, dr. Gonczlik Kálmán apát, Mihálovits Zsigmond kanonok, dr. Mosonyi Dénes prelátus kanonok, Gebauer dr. a pécsi püspöki iroda igazgatója, Böhm Jenő pálos perjel és a teljes kalocsai káptalan és még igen sokan.

Kilenc órakor vonult a székesegyházba a kanonokok kíséretében gróf Zichy Gyula érsek. Az ünnepi szentmisét dr. Horváth Győző püspök nagyprépost pontifikálta nagy papi segédlettel. Evangélium után Böhm Jenő perjel mondott magas szárnyalású beszédet, amelyben a püspök szentelésnek liturgikus vonásairól szólva, ezeket a jubiláló főpásztorra vonatkoztatta.

A szentmise alatt a főszékesegyház ének és zenekara gyönyörű énekével emelte az ünnepség áhítatát. A szentmise végén dr. Horváth Győző püspök Te Deumot intoaált.

A hódoló ünnepség

A Stefáneum dísztermében délután 11 órára gyülekezett össze ez ünnepelő közönség. A jubiláló főpásztor és az előkelőségek külön emelvényen foglaltak helyet.

Az ünnepséget a főszékesegyház ének és zenekara által előadott Ecce Sacerdos nyitotta meg, majd dr. Száva István ügyvéd, karnagy vezetésével a Move enekara Erkel Ferenc „Bánk bán” című operájából Ábrándot adott elő.

Glattfelder püspök beszéde

Az ünnepi beszédet Glattfelder Gyula csanádi püspök mondta. Beszédében párhuzamot vont a középkor, újabb és legújabb kor érsekeinek működése között. A középkori érsekek hazájuk védelmére fegyverbe szálltak, az újabb kor érsekei kulturális és egyházművészeti célokért hoztak óriási áldozatokat, a legújabb kor érsekei, akik a tényleges papi hivatás magaslatán állanak, a lelkek pasz-

torációjáért áldozzák fel életüket.

— A mi metropolitánk — mondotta beszédében Glattfelder püspök — ez utóbbi érsekek közül is messze kimagaslík. Ő tudta a magyarság és a katolicizmus színtelikus érdekeit a leghelyesebben összeegyeztetni. Az ő életén és működésén visszatükröződik a szent életű X. Pius pápa mellett eltöltött évek hatása.

Glattfelder Gyula püspök ünnepi beszéde után a gyermekek és tanulóifjúság keresetlen hódolatát mutatta be a kalocsai fiatalság, melynek főmotivuma a kereszt volt: a tanácstalan és tévelygő ifjúságnak egyedüli útja a gyakorlati katolikus életen át csak a két karját kitaró keresztbe vezethet.

Az egyházmegye hódolatát

Dr. Borbíró Ferenc, Baja város polgármestere tolmácsolta. Beszéde alatt könnyezett a közönség.

— Nemcsak a magunk hódolatát hoztuk el, hanem elszakított testvéreinkét is, akiket nem választ el tőlünk az ideiglenes határ, hanem ebben az ünnepségben egybeforrva összedobban a mi szívünkkel. A Dunántulon jártam egy ízben, ahol egy egyszerű polgár imakönyvében az Érsak ur képét találjam. A pécsi egyházmegye nem tudta elfeledni a főpásztorát, arcképét imakönyvében megörzi és ez a szeretet fokozottabb mértékben megvan bennünk, mélyen a lelkünkbe vésve.

Dr. Borbíró polgármester szavait nagy lelkesedéssel fogadta a közönség. A beszéd után a növendékpapok énekkara Halmos-Sik három szólamra átírt XVIII. zsoltárát adta elő Szendrey főszékesegyházi karnagy vezetésével.

A főpásztor szava

Szünni nem akaró taps között emelkedett szólásra a jubiláló gróf Zichy Gyula kalocsai érsek.

— Könyekig meghatott —

mondotta a főpásztor — mikor felkerestek szerzetesi magányomban, hogy szerény jubileumomat velem együtt megünnepeljék. Röviden vázolta eddigi munkásságát, majd céljait ismertette és köszönetet mondott mindazoknak, akik az ünnepségen megjelentek. Kérte híveit és a papságot, hogy továbbra is támogassa munkájában mint eddig, hogy hátralevő életét megkettőzött munkával, egyetértésben Istennek tetsző módon eltölthesse.

Ezután dr. Farkas Géza Kalocsa polgármestere a város nevében néhány özvetlen szóval megköszönte az érsek jótéeményeit, egyben megkérte a főpásztorot, hogy fogadja el azt a földadományt, amelyet a város a szegény családoknak óhajt juttatni. Hozzá fűzte ehhez, hogy Baja törvényhatósága tízezer pengőt adományozott három lakóház föl-építésére, hogy a sok gyermekes családokon segítsen s az adományozás jogát a Főpásztorának ajánlotta föl.

A polgármester szavai után az ünnepség a pápai himnusz el-énekklésével véget ért.

Egyházi kinevezések

Mészáros Béla vaskuti plébános, az Uj Elet rt. felügyelőbizottságának tagját gróf Zichy Gyula érseki tanácsossá nevezte ki. Ugyancsak érseki tanácsosi címet kapott Tóth Mihály plébános. A főpásztor javaslatára a pápa Öszentsége Wiedérkehr Józsefet és Kalmar Sándort prelátus kanonokká nevezte ki. Dr. Erdei Ferenc pápai kamarási méltóságot kapott és Ijjas József a pápai káplán címet kapta a jubileumi ünnepség alkalmával.

Mélykut község küldöttsége a főpásztor jubileumi ünnepségen

Mélykut katolikus hitközsége és társadalmi osztályai gróf Zichy Gyula főpásztorunk jubileumi ünnepségén küldöttséggel képviselték magukat. A küldöttséget dr. Horváth Alajos esperes plébános vezette s átnyújtotta az ezernél több mélykuti férfi díszesen be-kötött aláírását, akik szentáldozást alánlítottak fel: kegyelmes Főpásztorukért

LIKÓR
Tea és rum
Teasütemények
Déli gyümölcsök
Karácsonyfa díszek
Szaloncukor, csokoládé
Deszertek, fűszer, csemege áruk
Háztartási cikkek nagy választékban
Az újonnan berendezett fűszer és
csemege üzletünkben

CSEH ÉS TOLGYESI
Baja, Váradi érsek ut. 6.
Telefon: 283.

Postai szolgálat karácsony ünnepén

A bajai postahivatalban a karácsonyi ünnepeken következő beosztás lesz a posta szolgálatban:

December 25-én a felvételi szolgálat délután négy óráig, távirat, ajánlott levél és telefon szolgálat rendes lesz. Kézbesítés a megszokott időben történik.

December 25-én, karácsony első napján távirat és ajánlott levél felvételt és telefon szolgálat lesz, egyébként teljes hivatali

— Modern, játékos gyermektorna, továbbá különleges gyógytorna kezdődik Baján Szabó László realgimn. tanár vezetésével. Bővebb felvilágosítás nyartható a realgimn. ban órákúli szünetek alatt.

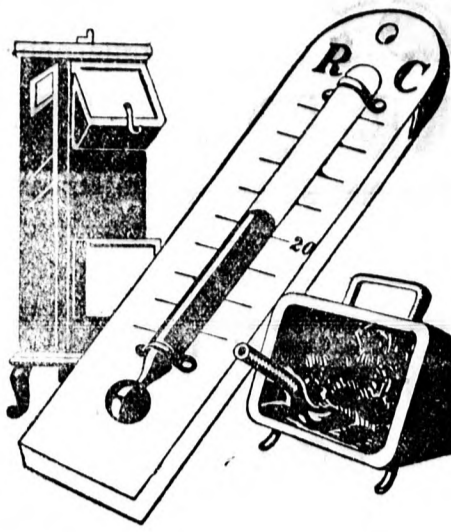
szünet. A posta igazgatóság elrendelte, hogy karácsony első napján Hercegszántó és Gara felé mozgóposta megy.

December 26-án, délután 8 órától 11 óráig lesz felvétel és kézbesítés a megszokott időben történik.

A bácsalmási postahivatalban ma 24-én délután 4-ig vesznek föl pénzt és csomagot. Karácsony első napján 8—11-ig lesz szolgálat, de csak sürgöny, telefon és ajánlott küldemények főlételére. A második napon ugyancsak 8—11-ig mindennemű küldemény főladható.

Még a jó orosz buza is csak keverésre alkalmas

Ausztria az utóbbi időben amerikai és orosz búzát is vásárolt. Különösen az olcsóbb orosz buza iránt mutattak nagy érdeklődést az osztrákok. Részen az volt az oka annak, hogy Ausztria felé az utóbbi időben lassabb volt a magyar buza kivitele. Az osztrák szakértők megállapítása szerint az orosz buza nagyon gyenge s még a jobb minőségű is csak keverésre alkalmas. Éppen ezért az osztrákoknak sürgősen szükségük van elsőrendű magyar búzára s a kivitel lehetőségéig ismét megővekedett.

Akokszfűtés előnyei:

Egyenletes meleget ad,
kényelmes a használata,
tiszt a kezelése.

Nem füstöl be a falat,
nem kormozza a függönyt,
nem rontja a levegőt!

Látogatás a Bácskai Vajtermelő Vállalat üzemében

Hogy készül a külföld csemegeje:
a kitűnő bácskai vaj?

Bácsbodrog vármegye egyik legértékesebb és legjelentősebb üzeme a Bácsbokodon működő Bácskai Vajtermelő Vállalat. Alig másfél év óta működik a megye területén, de kitűnő vajtermékeit a külföld nagy városaiban is ismerik. Sőt a külföld jobban ismeri, mint a megye közönsége. És éppen ezért helyén való, ha egy kis közleményben ismertetjük ennek az üzemnek csendes, de eredményes munkával dolgozó műhelyét.

Az első helyiség, ahova belépünk a tejszűrt. Hatalmas, ezer liter űrtartalmu kádba öntik a környékről összegyűjtött tejet. A kádból azután tovább szivattyúzzák a másikat, sokkal nagyobb főlözö helyiségbe.

Itt pasztörizálják a tejet, majd a forrázás után lefőlözik. Még egy érdekes készüléket látunk ebben a helyiségben. A kultura-érlelő telepnek nevezett berendezésében tenyészítik azokat a különleges tejsavbaktériumokat, amelyeket hozzákevernek a vajhoz. Ez a tejsavbaktérium adja meg a vajnak

sajátságos, kitűnő zamatát, aromáját. A vaj nemesítéséhez szükséges friss tejsavbaktériumokat Dániából kapja az üzem.

A tejszín ezután a harmadik terembe vándorol. Két hatalmas tíz-tíz hektós tartályba, a tejszín-érlelő bérkákba gyűjtve várja a további eljárást, a tejszín-érlelést. Hűtőcsövekkel a kellő hőmérsékletre hűtve továbbítják a köpülőbe. Ez a köpülő egy óriási hordóalakú forgó edény. Űrtartalma 1500 liter. A köpülőből kiemelt s most már teljesen kész vajat hordókba csomagolják s azonnal szállítják a fővárosba. Innen azután a külföldre továbbítják a kiváló minőségű márkás vajat.

Az üzemhez tartozik a laboratórium helyisége is, különféle vegyi szerekkel itt végzik a szükséges tejtermékvizsgálatokat és a sav meghatározását.

Az üzem reggeltől a késő déli utáni órákig dolgozik. Egyszerre 1000—1200 liter tejet öntenek a gyűjtőkádba. Ebből a tejmenyi

ségből az előbb ismertetett uton körülbelül 250—300 kilogram vaj készül s mindez alig háromnegyed óra alatt. Ennyi idő kell ahhoz, hogy a gyűjtőbe öntött tej a köpülőszerkezetből mint csomagolásra kész pompás vaj kerüljön ki.

Külön meg kell említenünk, hogy az üzemnek egyik legfőbb prancsa a tisztaság.

Kérdést intézünk Szabó Imréhez, a Bácskai Vajtermelő kiváló vezetőjéhez, hogy van-e keltje a külföldön a magyar vajnak.

— Ebben a tekintetben — válasszol mosolyogva — igazán nem panaszkodhatunk. A magyar vajat, legalább is a mi, a bácskai üzemünk készítményét, nagyon megkedvelték a külföldön. Főleg Angolországban s Németországban szállítunk. A bácskai tejtermelő gazdák nem is sejtik, hogy a Bácskában földolgozott tej például Angolországban is milyen előkelő helyeken kerül az asztalra, mint elsőrendű csemege.

A Bácskai Vajtermelő Vállalat üzemében négy motor működik és ezek mindegyike négy és fél lóerős. Külön vízvezeték és jéggyártó berendezése is van,

A vállalat a megye területén 18 kisebb üzemmel dolgozik. Valamennyi több munkást, sőt a bácsbokodi üzem állandóan husz munkást is foglalkoztat. Ugyiszlván az

Bátran lépjen

SCHMOLL
pasta

védi
cipőjét

Kalapot nyakkendőt, soknit, sálát, esernyőt, harisnyát, divatpulovert, keztyűt, retikült, női selyem trico és svájci fehérneműt, rövidarut **csak is** Inget

REINHARDT Divatcsarnokban

B A J A, Telefon 188. vásároljon, mert szépet, jót, olcsón árulit

egész vármegye területéről ez a vállalat gyűjti össze a tejet s a bácskai tej ezen az üzemen keresztül kerül a külföldre kitűnő, márkázott vaj alakjában, hogy a legjobb minőségű vajtermékkel versenyezzen. Ez az egyetlen Bácskában működő komoly és nagy vállalat, amelynek útján a megye közönsége tejtermelését bármikor és bármilyen mennyiségben értékesítheti s ezért közgazdasági szempontból is igen nagy jelentőségű.

A magyar gyártmányu gépalkatrészek iránt is érdeklődnek az oroszok

Körülbelül hat héttel ezelőtt orosz megbízottak érkeztek Magyarországra és lovakat akartak vásárolni. Megkezdték a lószorzást, bejárták az ország különböző vidékeit és hosszas és nehéz válogatás után sikerült jelentősebb tétel lovat megvásárolni. A válogatás nehéz volt, mert az oroszok a legkiválóbbakhoz ragaszkodtak

Karácsonyra rádiót Brusztnál legnagyobb választék

és többször is megvizsgálták a felajánlott loanyagot. Így azután sikerült is vásárolniok s a leszállítás a napokban kezdődött meg.

Az oroszok fontváltók ellenében vásárolták a lovakat és az ellenérték egy részéért nyersanyagot adnak.

Az oroszok kazánokat, gépfeleszereléseket is vásárolnának a magyar gépipartól, mégpedig igen jelentős tételben. Értesülésünk szerint arról van szó, hogy körülbelül hét millió pengőre rugna az oroszok gépvásárlása.

Hölgyeim és Uraim!

Karácsonyi ajándékokat MAJTINSZKI-nál vásároljanak

Tíz évvel ezelőtt nyitott meg Recska Ilona zeneiskolája

A fővárosi zenei körök is elismerik, hogy Baja város zene-kultúra tekintetében a vidéki városok sorában a legelső közt szerepel. A fejlődésnek ez az érdekes és páratlanul gyors időszaka a háború utáni évekre esik. A város értelmisége addig is föl-fölön nagy érdeklődést tanúsított a zene iránt, de a zenei élet csak az utóbbi években lett ön-tudatossá.

A város mostani zenei kultúrájára és fejlett zenei életére mindenki büszkén gondolhat s remélhetjük, hogy a fejlődés útja még mindig fölfelé ível és a jövő talán még gazdagabb és eredményesebb lesz.

Erre a jövőre nevel az első bajai zenei iskola, amely ezen a téren uttörő és alapozó munkát végzett. Tíz évvel ezelőtt nyitott meg Recska Ilona okleveles zenetanárnő államilag engedélyezett zeneiskolája. Ez volt Baján az első ilyen vállalkozás. Sok nehézséggel és meg nem értéssel kellett megküzdenie a működés első szakában ennek az új kísérletnek,

de Recska Ilona zenetanárnő igyekezete, kitartása és tanítási módszere nagyobb erő volt, mint az a meg nem értés, amely útjában állt intézete működésének. Az első félévben mindössze kilenc tanulója volt az iskolának. A növendékek száma azonban már a második félévben tizennégyre emelkedett. Az első iskolai év februárjában rendezte a zeneiskola tanárnője az első házi tanulmányi versenyt s ezen nemcsak a szülők jelentek meg, hanem részt vettek olyan érdeklődők is, akik talán fejszóvalva fogadták az iskola megnyitásának hírért. Ezek a tanulmányi versenyről is fejszóvalva távoztak, de most már az oktatás eredményén csodálkoztak. Az iskola év végén az intézet növendékei rendezték Baján az első nyilvános növendék hangversenyt.

Ez után évről-évre szaporodott a növendékek száma. Az első, a második és a harmadik évben Major Ervin zeneesztétikus és Deák Gabriella zeneiskolai igazgatónő vizsgáztatta a tanulókat. A legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak mind a ketten a tanulmányi és a tanítási eredményről.

A gyors fejlődésnek indult zeneiskola, később egybeolvadt a Liszt Ferenc körrel, de mintegy négy évvel ezelőtt ismét különvált és önállóan folytatta eredményes működését. Az utóbbi években Laub István, majd az ő halála után Lauris Miklós zeneművészeti főiskolai tanár vizsgáztatta a növendékeket. A vissza minden évben az iskola működésének és tanítási szellemének a legteljesebb elismerése volt s a vizsgáztató tanárok ezt minden alkalommal dicsérettel honorálták.

Szinte fölön, hogy a mostoha gazdasági viszonyok közt is évről-évre emelkedett a tanulók létszáma. Egyre többen és többen tökéletesednek a zenében Recska Ilona zeneiskolájának falai között. A jövő évre még nagyobb érdeklődésre lehet számítani s ebben az esetben az iskolát már ki is fogják bővíteni.

Különleges eredményt csak különleges munka árán érhetünk el. Recska Ilona zenetanárnőnek mintha ez volna a jelmondata és vezérelve. Oktatása nemcsak zenetanítás, hanem zenei nevelés is. Az oktatáshoz elég a tudás és az ügyesség, de a neveléshez már közvetlenség és szeretet is kell. Ez a szeretet párosul az alaposággal az iskola tanítási szellemében. És az összes növendékek játékából ennek a szellemnek hatása csillan ki. Az intézet egyik célja, hogy a komoly zenét is megkedveltesse a növendékekkel és ezt a célt egyszerűen el is tudja érni.

A növendékek minden évben 2-3 tanulmányi versenyt rendeznek s ezen a tanulók egyforma darabokat és gyakorlatokat játszanak. A verseny során megbírálják egymás játékát, hogy bíráló érzékük fejlődjék és finomodjék. Évenként nagyobb versenyt is rendeznek a növendékek s ez nemcsak a tanulóknak, hanem a szülőknek is mindenkor valóságos eseményt jelent.

Recska Ilona zeneiskolájának szerepe, mégpedig jelentős szerepe van a város kulturális életében s a tanárnő nagy átfogó képességű rendszerének üdvös hatása és eredménye s az iskola működésének első tíz éve már is egyik szilárd alapja Baja város jövőző zenekulturájának.

Felhívjuk a mélyen tisztelt utazó közönség figyelmét a vasutállomás előcsarnokában kiállított

Játék vitrinünkre

hol a legjobb játékaink megtekinthetők.

Utry Pál Flai játékgyártó osztály

Erzsébet kir. né-u. 38.

Telefon: 280. Telefon: 280

L Á Z Á R

ajándék örömet szerez!

Modern fémtárgyak
Toilette cikkek
Fényképezőgép
Fényképalbum
Távcsövek
Lorgnettek
Öngyújtók
Kerámia
Parfüm
Kölni
Ajándékkazetták
Manikűrkészlet
Dohányzóállvány

Silva rerum

Egész Európában egyetlen borral falazott ház van: Bácsalmáson. A habarcsba víz helyett bort tettek, mert nem volt víz. Ez még angol technikai lexikonban is benne van.

Miért csavarodik a karó körül jobbra a komló, balra a bab?

Ha a gyerekek tudnák, hogy a nagyok mily gyerekek. (Ignotus.)

Caligula császár egyszer mikor végignézett szenátorain, elmosolyodott, mert észbevallant, hogy mindnyájuknak akkor vágathattja le a fejét, amikor kedve tartja.

Dugonics András a kör rádiusát küllőnek és az átmérőjét küküllőnek hívta. Bácsalfalvi Szabó David erre a kettőspontnak a következő nevet adta: „pö-pont”.

Jó egészséget és isteni kegyelmet kíván az abesszin annak aki tüsszent. Felfogásuk szerint szent Péter állandóan lapozgatja a bűn listát és akin a szeme megakad, az odalenn nagyot tüsszent.

Négyzázmillió ember ünnepe volt az a nap, mikor Pu-Yi császár szemfoga kihaladt.

Egy svájci faluba tévedt idegenre egy uccai kis gyermek így kiáltott fel: „Nini a bácsinak nincs golyvája”! Ugyanis ott mindenkinek golyvája van.

P. Schlick S. J.

A pisai dóm homlokzatán 300 fehér márványoszlop van és egyetlenegy vörös márvány. A pisaiak azt mondják, aki erre felnéz, három napig meztelen van a hűtlen szerelemtől.

L. Carpinteri, Piza.

Prajadhipok király teljes címe: az apály és a dagály legfelsőbb parancsolója, a félhold fivére és huszonnégy napernyő tulajdonosa

Egy pár évvel ezelőtti lengyel árumintavásárra egy jó módú magyar földbirtokos 1 vagon bort és egy vagon cigányt küldött ki. — Amíg egy csepp bor volt, huzták a cigányok. br. K. I.

Amikor Szegedet árvíz sújtotta, Birbauar Antal Frankfurtból kondoleáló levelet írt a polgármesternek és bejelentett, hogy ő mászt nem tehet a városért, de azt az egyet megteszi, hogy onnan vesz feleséget. Mire az orgona kinyílt, meg is érkezett és innen vitte magának házastársul az alsóvárosi legszebb leányt: Gyömbér Pirost. Móra F.

Összeállította: P. I.

Gondok és remények

Írta: DR. SCHÖBER BÉLA, Baja város felsőházi követe

A mindennapi gondok ma talán mélyebben szántanak végig mindenki lelkén, mint bármely időben, amelyre a legöregebb emberek is visszaemlékeznek. Akik azelőtt egy hosszú élet munkájának gyümölcsét élvezhették békében és nyugalomban, ma — saját gondjaiktól eltekintve, aggódva néznek gyermekeik és unokáik jövője elé. A fiatalság pedig, különösen az, amely sok tanulás és nélkülözés útján szerzett magának a legszebb várakozásokra jogosító okleveleket, elkeseredve látja, hogy vagy zárt kapukat talál, vagy nyomoruságos éhbérrel kell beérnie. A reménytelenség érzete pedig könnyen szüli azt a vak gyűlöletet, amely kész válogatás nélkül mindent elpusztítani, ami a boldogulást elősegítheti.

Ha máskor nem, egy legalább a Megváltó földrejövetelének ünnepén kellene magunkba szállnunk és megértenünk, hogy csak a szeretet és együttműködés, nem pedig a harag és egymásnak ártás készítheti elő a szebb jövőt.

Talán szokatlanul hangozhatnak e szavak oly ember részéről, aki életét pénzügyi téren töltötte el, — oly téren, amelyet ma sokan fölöslegesnek és károsnak tartanak, mint az egész kapitalista rendszert, amelynek tartozéka.

Pedig nincs mit ezen csodálkozni, hiszen a modern Magyarország nagyléte összeesett azzal az idővel, amikor Széchenyi tanításai gyakorlati valósággá lettek: állami, gazdasági és társadalmi emelkedésünk egybe van forrva a hitelélet fejlődésével, pénzügyi virágzásával, amely oka és okozata, élesztője és eredője volt az ország bámulatos gazdasági emelkedésének. És ha pénzügyi virágzásunk megint virágozni fog — mert hiszen ma csak tespednek terheik alatt, amennyiben nincsenek már is elsoványodásra ítélve — ez megint azt fogja jelenteni, úgy mint azelőtt is, hogy gazdasági életünk egykor büszke fája mélybe eresztett gyökerekkel újból terebélyesedik és megélhetést nyújt mindenkinek.

A „hitelt”, amelyet nagy Széchenyi a magyar életlehetőség előfeltételének állított fel, kieroszakolni nem lehet, azt csak a bizalom szülheti és erősítheti: a bizalom kényes növénye pedig csak ott verhet gyökeret, ahol az emberek megértik és támogatják egymást segítségével és segítségével, nem egymás félrelökésével és legyűrésével akarnak érvényesülni.

Igaz, rossz, nagyon rossz időköt élünk, de ezek — gazdaságilag — nem tarthatnak örökké, talán már sokáig sem; a javulás sokkal közelebb lehet, sokkal gyorsabban jöhet, mint ma sokan csüggedten hiszik. Éppen azért ne tegyük tönkre, hanem őrizzük meg azt, amink van, hogy mi is kivessük majd részünket abból a fellendülésből, amely az egész világon ép oly erővel következhetik be, mint az az óriási válság, amelynek vihara immár öt évvel ezelőtt a mi kis országunkat is annyira lesújtotta, mielőtt még ideje lett volna előző rettentő sebeiből felépülnie.

A bucsuzó leventék karácsonyi ünnepe Bácsalmáson

Va-árnap délután kitünően sikerült karácsonyi ünnepséget rendezett a bácsalmási Levente Egylet. Az ünnepségen a község előjárósága és az egyes testületek és egyesületek vezetősége is részt vett. A Magyar Hírszeregytel megnyitott ünnepségen Pető Benő segédlelkész méltatta az ünnepség fontosságát, majd Turmezey István főjegyző elbucsuztatta a távozó leventéket. Azok nevében, akiknek levante-kötelezettsé-

ge letelt, Dzsida István mondott köszönetet az egyesületnek és az oktatóknak. Az ünnepség során hatvan ajándékot osztottak ki.

— **December 28-án lesz a kisgyűlés tagjait választó városi közgyűlés.** December 28-án délután 4 órakor lesz a városnál a kisgyűlési tagválasztó közgyűlés. Az újonnan megválasztott kisgyűlés 30-án déli 11-kor ül össze, 30-án rendkívüli közgyűlés lesz.

Baja város természet- szaporodásának kérdése

Népesedéspolitikai tanulmány. Írta Ujpéteri Elemér

Azok, akik félnek a számoktól és a száraznak mondott kimutató-soktól, ennek a negyvennyolc oldalra terjedő tanulmánynak elolvasásakor szinte kedvet kapnak arra, hogy foglalkozzanak hasonló irásokkal. A szerző — mint a bevezető sorokban maga is bevallja — nem szórakoztatni akart, hanem a számok kiméretlen őszinteségével feltárni a legriasztóbb, a legkomolyabb valóságot. És a számok, a megállapítások s azok a képek, amelyek ezek nyomán az olvasó lelkébe rajzolódnak, — valóban érdekesebbek, mint a legizgalmasabb regény.

Minden sorában lebilincselő ez a kis tanulmány, amelynek megírására és kiadására az a döbbenetes tény készítette a szerzőt, hogy városunk természet- népszaporodása már évtizedek óta szünetel, sőt a népmozgalmi adatok ma már határozottan a pusztuló város képét mutatják. Erre a belváros apátlébánosa, a tisztifőorvos és lapunk hasábjain maga a szerző is többször felhívta a figyelmet. Ez a tanulmány a népszaporodás szomorú adataira és a kérdés részleteire vet éles világosságot. Nem hangoskodik, nem vádol, csupán a tényeket tárja fel, de mégis minden sora úgy cseng a lefojtott aggodalomból, mint a vészjelző harang szava. Az egyes tejezetekben feltárja Baja népszaporodására vonatkozó régi adatokat s felsorakoztatja a világosan beszélő számokat az utóbbi évekről.

A szerző mentegetőzik, hogy nem teljes ez a munka és hogy ezt nem a szakembereknek hanem a nagy közönségnek írta. Az a véleményünk, hogy munkájának épen az az egyik legnagyobb érdeme, hogy a közönségnek készült. Sőt végzetes hiba lett volna, ha úgy készült ez a tanulmány, hogy sorai és számadatai a szakkérdésekkel foglalkozók dolgozó asztalán vesznek el. Ezekről a lapokról minden szónak az életbe, az élők közé kell szikráznia, az életben, a köztudatban vitákban lobogjon, ijesszen és nyugtalanítson minden mondata és minden szava. Eszközöket és lehetőségeket kell keresni, hogy az a másfél évig tartó munkával megírt értékes tanulmány el is jusson mindentüvé, állítsa meg a lélekzetet, szüntesse meg a közömbösséget és rántsón vissza a lejtőjéről egy pusztuló városi.

Dr. Ujpéteri legnagyobb jutalma az lesz, ha könyvét elfelejtik. De addig ezt elfelejteni és sutba dobni nem lehet és nem szabad, amíg élő valóság az, amit ez a kis könyv feltár.

A könyvet a bajai Új Élet nyomta s itt és a szerzőnél kapható.

Világszabadalmak szenzációja!

Legújabb forgalomban levő, vízvezeték nélküli, fémre zománczott új „Lampart” kád és kályha, amely minden eddigit sokszorosán felülmúl!

Előnyei:

Zománczott, tehát nem rozsdásodik, nem feketedik, a törőrongy egyszerű simításától ragyogó tiszta. — Nem kíván szerelést, odaállíthatjuk, ahová akarjuk, minden beosztású fürdőszobában, vagy konyhában elfér. — **A három kg. fával 25 perc alatt elkészült fürdővizet egyetlen mozdulattal csapon keresztül engedhetjük a kádba, nélkül, hogy a melegvizet kiszorításához fűrészt munkával hideg vizet kellene a tartályba utántölteni.** Míg az egyik családtag fürdik, melegszik a következő fürdőviz. A második fürdőhöz már 2 és fél kg. fa is elég. A fürdőkád kályhája fűti a szobát, külön kályha felesleges. — **Fagyvesztélyt nem kell tartani** mert a kályhában fürdés után csak igen kevés víz maradhat.

Ügyeljen a márkára, mert a világ legnagyobb luxus-hajóján, a „Normandien” a legkényesebb utas is csak

LAMPART kádban fürdik!

Vállalatunk leküldött megbízottja készséggel szolgál mindenemű felvilágosítással, a 12 havi részlet fizetésére a legkényesebb feltételeket nyújtja. **FRIED SIMON BAJA, Tóth Kálmán-utca 30.** — Levelezőlap hívásra házhoz jövök.

Vk. 447 sz. 1935

Pk. 10937/5 sz. 1935.

Árverési hirdetés

Dr. Lukács Imre és Tsa, Budapesti ügyvéd által képviselt Magyar Ruggyantaárugyár Rt. végrehajtató javára közbenjárással végrehajtást szenvedő ellen 13 P 12 f tőkekövetelés és járulékaik erejéig a bajai kir. járásbírósa 3009/934 számú végzésével elrendelt kielégítési végrehajtás folytán 1935 évi március hó 30 napján lefoglalt és 1650 P — fillérre becsült ingóságokat, köztülük National kessza, páncélszekrény, írógép a fenti Pk. számú végzés és a Vht. 102. § a alapján Baja községben, végrehajtást szenvedő malmába: Erzsébet kir. u. 54 1935. évi december hó 27 napjára, délelőtti háromnegyed 11 órára most kitűzött bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek, készpénzfizetés ellenében esetleg a becsárkét harmad részéért is el fogom adni, kivéve a Te 74. § ában részletezett esetekben.

Ezt az árverést a Vhn. 20. §-a értelmében azoknak a végrehajtatóknak (csatlakozóknak) a javára is kitűzöm, akik a hirdetmény kibocsátása napjáig a fenti ingókra kielégítési jogot szereztek és ellenük halasztó hatályú igénykereset nincs.

Baja, 1935 évi dec. hó 10.

Popini László Albert
kir. bírósági végrehajtó

— A vér felfrissítése céljából — kiváltságos közepkoru férfiaknak és nőknek — ajánlatos néhány napot át korán reggel egy pohár természetes „**Ferenc József**” keserűvizet inni.

A bajai kir. járásbírósa
mint tkvi hatóság

12762 szám. 1935 tkv. **Árverési hirdetés-kivonat**

Országos Fa- és Kiskészítési Szövetkezet bpesti cég végrehajtónak

**2 éves szurkos nyár hasáb
fűz hasáb
akác „
szil „
kőris „
gömb „**

vegyes aprított kemény tűzifa

**DOROGI sajtolt kokszt
tojás szén
dió szén**

raktárról legolcsóbb napi árban azonnal szállít

GRÜNHUT és TÁRSA BAJA Telefon: 160.

Ne vegyen rádiót addig, amíg **Schlaghammer Richárd cégtől** (Peágíts cukrászda mellett) nem kérte **ORION, TELEFUNKEN, EKA, stb.** legújabb gyártmányu készülékek **díjtalan bemutatását**

Nuszpl István csátaljai lakos végrehajtást szenvedő ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság végrehajtási árverést 1481 P 70 f. tőkekövetelés és járulékaik valamint a Csátaljai Gazda Kör csatlakozóknak kimondott végrehajtató 137 P 24 f. tőke és jár. behajtása végett a bajai kir. járásbírósa területén levő Csátalja községben fekvő s a csátaljai 2946 sz tkvi betétben A + 1 sorsz. s 942/14 hrsz. alatt foglalt a 1929 évi XXXVI. t.c. 76 §-ának 2 bekezdésében foglalt jogszabályok oltalma alatt levő végrehajtást szenvedett nevén álló 200 200 négyszögöl területű Csillaghegyi házra a kikiáltási ár 1000 pengő, a fedezeti vételár a Csátaljai Gazdakör csatlakozott végrehajtató kérelmére megtartandó árverés 2250 pengő elrendelte.

Az árverést 1936. évi január hó 25 napján délután 4 órakor Csátalja község házánál fogják megtartani.

Az árverés alá kerülő ingatlanok, a kikiáltási ár felénél illetve Csátaljai Gazda Kör végrehajtató kérelmére megtartandó árverésen a fedezeti vételárnál alacsonyabb áron nem adható el.

Az árverezni szándékozók kötelesek bányapénzzel a kikiáltási ár 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881: LX. t.c. 42 §-ában meghatározott árfolyammal számitott óvadékképes értékpapírosban a kiküldöttnél letenni, hogy a bányapénznek előleges bírói letétbe helyezéséről kiállított letéti olismervényt a kiküldöttnek átadni és az árverési feltételeket aláírni (1881: LX. t.c. 147., 150., 170. §§; 1908: LX. t.c. 21. §.)

Az aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bányapénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékaig kiegészíteni (1908: XLI. 25. §.).

Baja 1935. évi szeptember hó 26-án Dr. Szabó s. k. ömki. jegyző

A kiadmány hitelül: Tátrai kiadó

Karácsonyi vásár!

Leszállított árak!

Jót, olcsón
vásárolhat

CSAUSCHER JÓZSEF

rádió és villamos
ságszaküzletében
Bácsalmáson

Legújabb típusu Standard, Eka, Orion, Philips, Telefunken rádió készülékeket készséggel bemutatja.

Nagy csillár raktár
Legolcsóbb
napi árak!

Villanszerelést szakszerűen és olcsón vállalok.

Hirdessen a Bácskai Ujságban

AZ IDEI TÉL SZÖVETSZENZÁCIÓJA
az „**ELERTEX**” és
„**ELERSUPERTEX**”
kiváló öltöny, sport és kosztümszövet. Nem gyűrődik, nem fényesedik, elegáns, tartós, olcsó és jó. Szavatoltan tengerentúli gyapjából készülnek. BAJA- ÉS KÖRNYÉKÉNEK KIZÁROLAG **Reich Farkas Fiai-nál**

HIREK

December
25
Szerda
Karácsony

Éjjeli szolgálatot tartanak:
Reggel fél 8 óráig és vasárnap d. u. nyitva a dr. Makray László gyógyszerháza.

Időjárás jelentés

A Meteorológiai Intézet jelent ma délben 12 órakor, várható időjárás a következő 24 órára:

A hideg további csökkenése, több helyen havazás és köd, az ország déli felében esetleg havas eső.

Budapesten ma délben — 0,2 Baján ma reggel — 0,2 délben + 1,2 fok volt a hőmérséklet.

Bajai Kis Naptár

December 24. Karácsonyfa ünnepély a tüzoltó laktanyában (du. 3 órakor.)

December 24. A fogházban a rabok karácsonya. Az Őrangyal Társulat szindarabot ad elő. A Szociális Misszió és Szent Margit Leányklub karácsonyfát állít és ajándékokat ad.

December 26. A Bajai Izraelita Lányegylet teccélutánja (Nemzeti, du. 5 órakor).

December 26. Karácsonyfa ünnepély (Kat. Egyesülés székháza, d. u. 6 órakor)

December 28. A Bajai Daloskör hangversenye. (Nemzeti)

December 31. Tombola és házbál a Katolikus Otthonban (este 9 órakor).

December 31. A Nemzeti Kaszinó Szilveszter estélye (Nemzeti Kaszinó este 9 órakor).

December 31. BSE és Kereskedő Ifjak szilveszterestélye (Nemzeti, este fél 9 órakor).

Kedves olvasóinknak, munkatársainknak, hirdetőinknek, vállalatunk üzletfeleinek kellemes karácsonyi ünnepeket kíván a „Bácskai Ujság“ szerkesztősége és kiadóhivatala és az Uj Élet nyomda r.t.

Lapunk legközelebbi száma karácsony szent ünnepére való tekintettel dec. 27-én, csütörtökön a rendes időben jelenik meg.

— **Karácsonyfa ünnepély a Katolikus Egyesülésben.** Mint minden évben, úgy ez idén is megrendezik karácsony második napján a Katolikus Egyesülésben a szokásos karácsonyfa ünnepséget. Az ünnepség szónoka dr. M a m u s i c h József lesz. A meleg ünnepséget gyertya gyújtás fejezi be. Utána tánc.

— **Eljegyzés.** F e k e t e B o r i s k a okl. tanítónőt 1935. dec. 22-én eljegyezte P e s t a l i t y B é l a katymári rk. tanító.

— **Karácsonyfa ünnepség a Szeretetházban.** K a r a J e n ő a Ferenc csatorna pénztárosa és a vele együtt munkálkodó belvárosi katolikus hölgyek a szeretetházban 23-án délután karácsonyfa ünnepséget rendeztek. Az ünnepségen 569 szegény gyermeknek 670 játéktárgyat és 569 szeretet csomagot osztottak ki.

— **Karácsonyfa ünnep Kunbaján.** A kunbajai Stefánia Fiók-szövetség szociális hölgybizottsága dec. 22-én, vasárnap délután 4 órakor karácsonyfa ünnepélyt rendezett. A szeretet ünnepen 30 kisdéd kapott ruhaadományt és 120 szeretet csomagot. Ez alkalommal került kiosztásra dr. A l f ö l d y B é l a orszgy. képviselő adományából 20 tanuló részére különféle téli ruhanemű.

— **Cipőt kapnak a szegény-családok gyermekei Mélykuten.** Mélykut község képviselőtestülete a közadakozásból befolyt összegből még ez évben több mint 300 pár cipőt, ruhákat oszt ki a nagyon szegénysorsú elemi iskolás gyermekek között. Az ajándékokat a római katolikus Tantestület által megrendezett ünnepség keretében fogják kiosztani és megköszönni. A kiosztáson az összes szegény családok iskolás gyermekei lábbelit kapnak.

— **Bunyevác előadás Garán.** A garai bunyevác műkedvelő ifjuság december 26-án, karácsony másodnapján a Locher vendéglőben műsoros estet rendez. Az ifjuság Karagich Antal bunyevác szindarabját és Murci Károly „Virág-fakadás“ című színművet fogja előadni bunyevác fordításban. Előadás után reggelig tartó tánc következik.

— **Meghalt a kórházban a tévedésből lelőtt mezőőr.** A múlt hét szombatján tévedésből meglőtték S o m o g y i György 62 éves mezőört. A szerencsétlen embert tüdőlövénnyel szállították a kórházba, azonban a sörétek oly roncsolást okoztak, hogy nem lehetett az életnek megmenteni. Somogyi György tegnap meghalt a kórházban.

— **A Pajor szánatórium** (Budapest, Vas-u. 17.) ügyében felvilágosítást nyújt szíveségből dr. Makray László gyógyszerész ur Baja, Vörösmarty-u. 14. telefon: 123 szám.

Ma jelent meg a karácsonyi amnesztia

A közkegyelemről szóló kormányzói kézirat megjelent. A mostani széleskörű közkegyelem a lelkek megbékélését szolgálja és tulnyomórészt politikai bűncselekmények elkövetőire terjed ki, de mint a múltban is, nem részesülnek kegyelemben a nyereségvágyból elkövetett bűncselekmények tettesei.

— **Tombolával egybekötött szilveszteri bál a Kat. Egyesülésben.** A Katolikus Egyesülés ez évben is megrendezi szokásos szilveszteri házbálját, amely mindig a leghangulatosabb mulatságok közé tartozott. Az idén a bál tombolával van egybekapcsolva amelyre igen sok értékes nyeresémv tárgyat gyűjtöttek össze. Az agilis rendezőgárda elsőrendű szórakozásról és a legjobb hangulatról gondoskodik.

— **Egy heti fogház két porcellán szigetelőért.** Táviró rongálás vétsége miatt került a törvényszék elé K i s s V e n c e l 21 éves jánoshalmi lakos, aki néhány fiatalbóru társával pajkos-ságból két porcellán szigetelőt letört a jánoshalma—mélykúti országraton. A bíróság a vádlottat jogerősen egy heti fogházra ítélte.

— **Félig megfagyott polyautas a pécs—ujdombóvári vonaton.** Szombaton éjjel, Ujdombóvárról 152 perckor induló budapest—pécsi személyvonaton, egy félig megfagyott és csaknem meztelen polyautast fölélt le Döbrő

Karácsonyra KATTARINKA-CIPŐT

közön egy vasúti altsízt. A kb. 20 éves utas Pécs—Ujdombóvár közt vonatfelén tetta meg az utat. A heves szél kabátját elragadta, inge nem volt s már csaknem megfagyott, mikor végső kétségbeesésében az egyik kocsni félreeső helyén elrejtőzött s ott is fogtak el. A kenyérkereset céljából Pestre utazó polyautast rögtön Ujdombóvárra, onnan pedig a kaposvári kórházba szállították. Kiletét még nem tudták megállapítani.

URÁNIA

Karácsonyi előadások

Szerdán, csütörtökön, pénteken és szombaton

A legszebb magyar film

Budai cukrászda

Főszerepben:

Perczel Zita, Kabos, Gózon, Pethes, Maklár stb.

Kulturfilm és hirdető kiegészítés

CORSO

Karácsonyi előadások

Szerdán és csütörtökön

ABDUL HAMID a vörös szultán

Főszerepben:

Fritz Kortner Nils Asther Adriene Ames

Kulturfilm burleszk és hirdető

Dobja el

lepattogzott, rozsdásodó,
életveszélyes főzőedényét

jöjjön hozzám

még ma

Jó edényért

Kartell nincs, használja
ezt ki most, áram

**nevetségesen
olcsók!**

KRÉNEISZ GÉZA

vaskereskedő

BAJA — Telefon: 152

Apróhirdetések

Egy hirdetés ára 5 sorig 50 fillér,
minden következő sor 10 fillér.

nyolc apróhirdetésért öt apróhirdetési szelvényt ellenében ingyen közlünk egy apróhirdetést. Állást keresők és állást hirdetőket két szelvény ellenében kapnak egy ingyen apróhirdetést.

ALLÁS - FOGLALKOZÁS

Diplomás német nevelő és felügyelő nő állást keres gyermekek mellé. Cim a kiadóhivatalban.

VÉTEL

Megvételeire keresek 1 két szobás új házat és egy 80—100 Négyzetméteres ház telket. „Kézpénz”, jeligére, cim a kiadóhivatalban.

Vennék egy teljesen jókarban levő sezlont és egy kényelmes nagy fotelt, ugyanott egy Schunda féle cimbalom olcsó áron eladó. Cim a kiadóban.

LAKÁS

Uteai autorozott szoba kiadó. Gr. Zichy Bódog utca 4.

ELADÁS

Egy nickelozett „Eisblume” 28 számú korcsolya eladó. Cim: Erzsébet kir. u. 51.

Zongora rövid keresztúros eladó. Szárvas Gábor utca 5/a. (635)

Bácskai Ujság

Ingyen apróhirdetési utalvány

5

szelvény ellenében

Ingyen

közlünk egy apróhirdetést

Érvényes 1936. jan. 1-ig.
Uteai hirdetőre nem használható.

Helyi kirendeltség: Bajavidéki Közgazdasági Bank
— Telefon: 55. —

GYÖNYÖRŰ KIVITELŰ

karácsonyi

ajándéknak alkalmas női- és férfi

karórák, ékszerek, vagy ezüst-tárgyak,
puderdobozok, cigarettatárcák, írónok stb.

legolcsóbban

Bacsányi Józsefnél

kaphatók Baján, a belvárosi plébánia templom mellett

MÁVAUT

Téli autóbusz menetrend

Érvényes 1935. október 6-tól.

Baja-Budapest

5.40 ind.	BAJA Nemzeti szálló	érk.	21.55
6.32 ind.	Hajós nagyvendéglő	érk.	20.58
7.00 érk.	Kalocsa Szabó K. vend.	ind.	20.30
7.52 érk.	Solt, Zéman vendéglő	ind.	19.38
10.00 érk.	BUDAPEST Oktogon-tér	ind.	17.30

Budapestre: menetjegy P. 10.60 Tértijegy P. 17.—

Baja-Mélykut-Szeged

16.45 ind.	BAJA Nemzeti szálló	érk.	9.15
17.47 érk.	Mélykut vasúti állomás	ind.	8.18
19.40 érk.	SZEGED Rudolf-tér	ind.	6.20

Szegedre: menetjegy P. 7.50 Tértijegy P. 12.60

Baja-Bácsalmás-Kelebia-Szeged

5.25	18.50 ind.	BAJA Nemzeti szálló	érk.	9.00	18.47
6.24	15.10 érk.	Bácsalmás Repp-vend.	ind.	7.53	17.45
7.25	16.25 érk.	Kelebia p. u.	ind.	6.50	16.37
8.50	— érk.	SZEGED Rudolf-tér	ind.	—	15.06

Kelebiára: menetjegy P. 4.70 Tértijegy P. 7.50

Szegedre: „ „ 7.50 „ „ 12.60

Baja-Kalocsa

5.40	6.10	18.05 ind.	BAJA Nemzeti szálló	érk.	7.55	15.40	21.55
6.32	—	14.26 érk.	Hajós nagyvendéglő	ind.	6.28	14.18	20.58
7.00	7.40	15.05 érk.	KALOCSA Szabó K. vend.	ind.	6.00	13.35	20.30

Kalocsára: menetjegy P. 4.60 Tértijegy P. 6.70

Baja-Felsőszentiván

6.25	18.50	16.45 ind.	Baja Nemzeti szálló	érk.	9.00	9.15	18.47
6.58	14.30	17.22 érk.	Felsőszentiván Szabó k.	ind.	8.26	8.40	18.12

menetjegy P. 1.50. Tértijegy P. 1.90

Kalocsa-Dusnok

15.15 ind.	Kalocsa Szabó K. vend.	érk.	7.40	17.20
16.10 érk.	Dusnok Péjő vend.	ind.	6.51	16.25

menetjegy P. 1.80. Tértijegy P. 2.80

Kalocsa-Solt

7.05	18.00 ind.	Kalocsa Szabó K. vend.	érk.	9.10	20.25
7.52	14.20 érk.	Solt Zéman vendéglő	ind.	7.44	19.38

menetjegy P. 2.40. Tértijegy P. 4.50

Felvilágosítást nyújt a kirendeltség: Baja, Szent István-tér. Telefon: 292.

**Nézzé meg
karácsonyi**

játék kirakatainkat

hol a saját gyártmányú
játékainkon kívül az
összes létező játékok
megtekinthetők.

Utri Pál Fiai

játégyártó osztály

Erzsébet kiralyné-ucca 38 sz.

Telefon: 280.

**Részletre is
vásárolhat**

már:

valódi lendamaszt asztal-
terítő, törülköző, kávé
garnitúrák, damaszt ágyneműk

legolcsóbban

KOVÁCS

MŰSZÖVÓNÉL
szerezhetők be.

Petőfi Sándor-ucca 9

Karácsonyra

Feleségnek

varrógépet

Férjnek

fegyvert, írógépet

Gyermekeknek

kerékpárt és sportcikket

legolcsóbban

beszerezhet

Horváth Vilmosnál

Baján

Karácsonyra és Újévre

kitűnő fehér és siller

fajborokat

olcsó reklámárban

árusít SINGER,

Szent Antal ucca 1 szám

Bácskai Ujság

POLITIKAI NAPILAP

Kiadja az Új Élet nyomda R.-T. Baja

Felelős szerkesztő és felelős kiadó

Dr. Huszthi Károly

Szerkesztő: Berényi János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Baja.

Zichy-Bódog-tér 8. Telefon: 45.

Bácsalmás

Széchenyi-ucca 72. Telefon: 73.

Postatakaréptári csekkzámla 98.336

Megjelenik vasárnap kivételével naponta d. u. 1 órakor. Beküldött kéziratok visszaadásért és megőrzéséért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

KARÁCSONY

Karácsonyi ének

Az emlék fájást borogat,
a szívben rossz láng bujtogat,
se fény, se ünnep, se virág...
kis Jézus,
nagyon koldus lett a világ.

Csillag-lámpásunk eltörött,
sötét köd jár a hó fölött,
és mindenütt csak baj terem;
kis Jézus
messze-e még a Betlehem?

A hajnal néha, az igaz,
csupa biztatás és vigasz,
de az ajándék oly kevés
kis Jézus,
s az alkony mindig lemetés.

Az alkony mindig temetés,
az este csupa szenvedés,
elhagyta rég a lelkeket,
kis Jézus,
a jó pásztor: a Szeretet.

Csak konkolyt őröl a malom,
nem tudjuk: mi az irgalom,
nem is csoda, ha szenvedünk,
kis Jézus
és keserű a kenyerünk.

Ómennyi, mennyi, mennyi könny,
a szívben mennyi vak közöny!
se jó rokon, se hű barát, —
kis Jézus
küldd ránk a jóság sugarát.

... Jó is volna mint hajdanán,
csoda virágzó éjszakán
cipőt hagyni az ablakon,
kis Jézus,
és angyalt lesni szent-vakon.

Tán meg is tennők, de a hit
megégette a szárnyait
és a cipőnket reggelig,
kis Jézus,
— annyi a tolvaj — elesenik.

Ó jöjj közénk, hogy más legyen
a szív, a hit, az értelem,
s lélek léleknek adja át,
kis Jézus,
a telked áldott csillagát!

Mi legyünk a nap s te: király,
állj elibénk és muzsikálj
itt minden ugyis oly kihalt,
kis Jézus,
muzsikálj egy szép égi dalt!

Karácsonyfádon ragyogó
öröm s jóság a mogyoró
s mézes kalács a szeretet; —
kis Jézus,
csald oda mind a lelkeket!

Berényi János.

Magyar karácsonyfák a Fruska-Gora alján

A délre elnyúló sik Posavina egyetlen golycsabrosszal leterített karácsonyi asztal, melynek szegélyét ezüst csikkal díszíti a szeszélyes Száva folyó. Az északi oldalon, az ezeréves közös sorsról regélő vén Duna mentében emelkedik a sokvölgyű, ezervallu Fruska-Gora. Oldalain, kupjain messzire kéklő erdőkoszorúk, csalitosok, komor tölgyrengetegek változnak. Köztük fehérlő sávok, patyolat tisztások, mint angyalhaj és angyalpelyhek a karácsonyi fényő zöldjébe szórva. Diszkek is függenek a karácsonyfán... Apró vincellérházak kuksolnak a lejtőkön, gubbaszkodó csendes tanyák a planinai lankák tisztásain. Kanyargó ösvényeken subás, ködmönös, kucsmás hegybeliek kapaszkodnak, ereszkednek alá görnyedezve az élet sulya alatt, vagy ficánkolva a fiatalság ösztökélésétől... Kijgyózó uton szánok siklanak. Fekete hollók ülnek a garád-cölöpökön, a

szőlőskertek felett varjucapat repdes... Csilingelő csengők zenéjébe bele-belevág a rekedthangu kár, kár...

Bizony kár, hogy szomorura fordult a világ s más urak más rendje szab erre törvényt, amiből vajmi kevés jó jut a Messiást váró szegény magyaroknak.

A karácsonyfaország lábánál község község után, gazdag fűzérben, mint a sorba rakott ajándékok a Jézuska fája alatt. Hegyes, karcu, zömök és kicifrázott körteformájú tornyok öröködnék a vidék felett s adogatják egymásnak harangnyelven az üzenetet. Néhány faluban két-három torony nyulik a magasba messzire jelezve, hogy ott több vallású s különböző fajú nép lakik.

Ahogy a csak Istent kereső tornyok csendje az Istenhez hívó harangzugása a szívekbe békét öntő összhangzásba olvad, úgy lelt egymásra s fonódott békeegységbe így ka-

rácsny idején a különböző nyelveken beszélő ittlakók éneklő lelke s a Kisded jászolnál megtisztult emberszeretete.

Amikor a falura ráterült az est lilás-kékes árnya s a kis ablakokból piros fény szűrődött a hófödte utra, pislogó méces mellett fölzengett a Mennyből az angyal, az utcákon mozgás támadt, angyalkák surrantak a fal tövében s kántáló gyermekcsoportok zörgedezték a szívek együgyű tiszta örömét... Mig egyik ablak alatt magyar szóval csendült az angyali vigasság, amodább horvát gyerkőcök fújták az örömsípöt: Oj pásztiri csudo novo... A görögkeleti szerbek is szívesen hallgatták a Csorda pásztorokat s mézes buzával, aszalt gyömlöccsel vendégelték meg a szittya angyalkákat.

Édes békesség, muzsikáló szeretet töltött meg minden zugot, minden szívet s a kis Jézus ott lépegetett boldog fényességben, szépséges angya-

laitól kisérve, a nagy utcán, a kisközben s a gyepsoron, a kötornácos lak és faragott oszlopokra támaszkodó viskó előtt.

Igy történt ez mindenütt, szép Szerémségben, ahol magyar karácsonyfák gyuladtak az éjben... Erdővégen, Csákovcén, Maradékon, Jankovácson, Szoton, Nikincsen, Platityon és Csatrínán; az ujlaki szőlőhegyeken, ürögi völgyekben s erdői lankákon s mindenütt, ahol magyar anyaszívűből magyar bimbó sarjadt...

Igazi magyar karácsonyuk azért talán csak az erdővégi magyaroknak volt. Egész Szlavóniában a mi falunk volt az egyetlen hely, ahol magyarul énekelhettünk az éjféli és pász-tormisén... Így van ez még ma is, bár örökharc dul ellene. Ezt a jogunkat elvenni nem könnyű dolog, mert az erdővégi egyházközségeket a magyarok alapították... A templom a magyarság utolsó fellegvára, ahol Isten védszárnya alatt

vívja nagy küzdelmét anyanyelvéért és életéért... Talán Csákovcén van még ennyi előnyük véreinknek, de ott szinmagyar az egyházközség... Másutt azonban szomorú a helyzet.

Nikincén például háromnyyi magyar él, mint nálunk, de magyar misét nem adtak nekik...

Az erdővégi éjjeli misére tíz kilométerről gyalogoltak be a környékbéli falvakból, pusztákról, szőlőhegyekből a jámbor magyarok. Mennyi báj, mennyi szépség, mennyi erő lehet a Csorda pásztorok, a Mennyből az angyal és a többi pásztorének nemesen egyszerű szövegében, pásztorcipba való gyermekies dallamában... Ez, ez vonzotta őket, mert megértették, átértékelték s magyarul szóval zengett magyar szívükbe. Most már nem csodálkozom azon, hogy a planinai öreg tanulás könnyei csurogtak, hogy a bingulai meg lyubai lányok átszellemülten énekeltek s az elvadult pusztai legények szelid báránycákként hajtották mellre büszke fejüket...

Csak most értem és érzem én is a szerémi karácsony varázsát, csodálatos átalakító, megnemesítő és ősi erényt megőrző messiási hatalmát. Sokan már nem beszéltek vagy csak törve az édes anyanyelven, de a munkájuk, a becsületük, az imádságuk és énekük magyar maradt.

Ma talán csak a szenvedésük, elárvultságuk tartja életben magyar tudatukat?... A Fruska-hegyaljai magyar karácsonyfák ritkulnak s egyre sötétebbek... Mind kevesebb gyertyaláng lobog, mind halkabb az angyali vigasság... S a szomorú csend messze nyulik, végig egész Szlavónián.

Vajjon ki gondol még rájuk? Kinek a lelke suhan arra délre, hogy megnézzék: kigyulladnak-e a magyar karácsonyfák? Kinek csordul ki a könnye, mikor sötétséget lát ott, ahol fényességet keres?... Kinek szorul még össze a szíve, amikor hiába hallgatózik, mert nem csendül fel: A kis Jézus aranyalma?... Ki borul velem térdre a Kisded jászolánál, hogy kérjük a Megváltót, védje meg ott is a magyar karácsonyfákat, hintsen áldást a kis hajlékokra s gyujtsa meg a százezernyi magyar szív mécsesét, hadd világítson sikon és hegyoldalon hirdelve, hogy él a szeretet és énekel bizakodás...

Meggyujtom a karácsonyi mécses, lángjában hitem piroslik: a kis Jézus nem hagyja övéit, meggyujtja a magyar karácsonyfákat, lánggra lobbantja a hamvadó sziveket s árva magyaroknak buját megnyitja, könnyét letörli s lelküket örömeinkre gyujtja: a megváltó Szeretet!

Birinyi József

Mire kellett esküt tenni a 18. században a községi jegyzőnek, birónak, esküdtnek, bábának és más falusi funkcionáriusoknak?

Ha az ember régi, elsárgult anyakönyvekbe beletekint, különösen azoknak elején és végén, sokszor igen érdekes és kulturhistóriailag igen fontos adatoknak a nyomára akad. Így történt ez velem is, amikor Dunaszentbenedeken járván, az ottani plébánostól elkértem az ő legrégebb anyakönyveit. A kereszteltek legelső anyakönyvének (1737—1755) végén régies magyarsággal megírt esküformulák ötlöltek a szemembe és amikor azokat átolvastam, láttam, hogy itt nagyon érdekes és tanulságos feljegyzésekre találtam.

A községnek neve akkoriiban Szentbenedek volt. A plébánia pátronusa és község földesura a kalocsa-bácsi érsek, a község plébánosa pedig egy ferencendi atya: Berkóczky Ferenc volt. Ez utóbbi írta be az anyakönyvbe a kérdéses esküformulákat, úgy amint alább következnek:

Adjuratio notarii (a jegyző esküje): Én... esküszöm a teljes Szenthárcságra, Atya, Fiu, Szentlélek egy, bizony, örök élő Istenre, Boldog Asszony és Istennek minden Szentre, hogy én ezen felvállalt nótáriusi tisztet és hi-

vatalomban mindenkor tehetőségem szerint hiven s igazán a szegény helységnek javára, gyarapodására el fogok járni. Esküszöm arra is, hogy elsőben is a Méltóságos uraság, másodsor pedig a Biróm által előmben kiadott árenda és portio pénznek summáját minden esztendőben, akár megszorodik, akár pedig megkevesbedik, minden házi gazdára az ő birtoka és állapotja szerint minden személyválogatás nélkül ki fogom osztani: az helység jövedelmit, kiadását tudtom szerint és a Birónak Eskütyeivel együtt előmben adása szerint mindenkor legkisebb pénzig felírni, feljegyezni, nemkülönben az beszolgált Robotot, napjait a szegény Embernek feltésem s annak idejében fellebb való Tisztetnek hiányosság nélkül beadom, Én esküszöm item (magyarul egyuttal), hogy az Birómnak és Eskütt társainak állandó dolgokban és mindenmü ollyas állapotokban, mellyek Isten akarattya ellen nem lesznek, hanem inkább tovább való dicsőségére, amennyire kötelességem és tisztségemnek mivolta engedi, engedelmeskedni s jó tanácsomnak eszem szerint, amint

az Isten megáldott, előljárni fogok, semmi ollyas dolgot, mely vagy az Méltóságos Uraság, vagy T. Plébános uramnak, vagy pedig a helységbeliek közt haragot, botránkozást, irigységet, vagy más kisebbséget okozhatna, nem fogok előhozni, hanem inkább minden viszokodó állapotokat lecsillapítani, árváknak, özvegyeknek érdemök szerint s illendőképén pártját fogni, a vétkeket pedig ellenben megbüntettetni. *Egyszóval mindenekben: mellyek az én nótáriusi hivatalomban foglatatnak,*

olly igazán, olly hiven magamat viselni, hogy elsőben is az Isten dicsőitessék, annak utána pedig a szegény helység előre mehessen.

Ezért is

fére fogom tenni minden sógorság, komaság, vagy másféle jóbaráti s atyafisági tekintetet

azonban, amellyek az én hivatalomban nekem igazán s hiven szolgálni nem egednének. Mindezekre esküszöm én... Isten engem úgy segéllyen és ezen mai dicsőséges Szent Evangelium!"

Juramentum judicis primarii (az első bírő esküje): Az eskü kezdete és vége a jegyző eskümintája szerint van megszövegezve és itt csak annak lényeges és jellemző részeit közöljük (szintugy a többi községi alkalmazottnál is)... *szegény helységünknek teljes tehetségem szerint minden javain és előmenetelein munkálkodom, mindenekre szorgalmatos gondot viselek, az helység jövedelmének szaporításában igyekezem és azokat haszontalan helyre el nem költöm*

el nem tékozolom, sőt azoknak helyes takarításába, öregbitésibe szorgalmatos igyekezettel lenni kívánok, azokkal nem kereskedem, sem másoknak valamely család kereskedésre ki nem adom...

Juramentum campanatoris (a harangozó esküje): ... *az egyháznak minden eszközire jó gondot viselek, tisztán tartom s ennek minden jövedelmét hiven s igazán bégyűjtöm, bégyűjtven Plébános uramnak kezeihez igazán számlálándóm, az isteni szolgálat idejekor szorgalmatos*

vigyázattal s szolgálattal leszek és más illendő dolgokban is, mellyek Plébános uram házána adatnak, megcselekedendő leszek...

Juramentum nautoris (a réves esküje): ... *a révet és a révben lévő szerszámot nagy vigyázással őrizem, az révbéli vámot mindenektől minden személyválogatás nélkül bészedem s az Méltóságos Uraság kasszájába minden kár s fogyatkozás nélkül beadom...*

Juramentum obstetricis (a baba esküje): ... *Minden bübajos boszorkányságnak ellenmondván ördögi praktikákkal nem élek, gyermeket nem veszek, vagy olyan ételt, vagy italt nem adok a szüléshez közelgető Asszonynak, hogy gyermekét elvesse...*

Juramentum parvi judicis (a másodbíró esküje): ... *tisztben kötelességem szerint hiven s igazán eljárak, valamiket Főbírámmal eskütt társaival együtt parancsolandók lesznek, minden zugolódás nélkül véghez viszem és engedelmeskedem, nemkülönben lelkipásztorunk parancsolatában igyekezek eljárni,*

a morgolódókra, Isten ellen káromkodókra, az istentelen életűekre nagy vigyázattal leszek

és ha valakiket ezen gonoszságokban tapasztalok Birák uraimék és Plébános Uramnak (kiket is leginkább illet) őket minden halogatás nélkül beadom... senkinek ajándékért, atyafiságért vagy egyéb akárminémü csalárd hízelkedésért nem kedvezek.

Juramentum jurati (az esküdt esküje): ... *midőn a törvénybe czitáltatom, előálllok, tanácsbéli társaimmal az igazságban egyetértek és ha ő benne valamely hamisságot észreveszek, melly vagy a Méltóságos Uraság, vagy a szegénységnek kárára volna, őket először meginteni, másodsor is, de harmadsor az Uraságnak bejelenteni... ami engem fog illetni,*

a törvényekben személyválogatás nélkül fogok itélni, senkinek ajándékért, atyafiságért nem kedvezek, hanem szegénynek, gazdagnak ügyében egyaránt szólok...

Mészáros Béla.

Tisztelettel értesítem a nagyérdemü vevőimet, hogy műhelyemet

villanyerőre

rendeztem be. — Módomban van a legmesszebb menő igényeket kielégíteni. Elsőrendű füstölt hentesárak, kolbász, májas és véres hurka, disznósajt, valamint a legfinomabb sonka, állandóan friss tormás virsli. — Bál és bankettek részére árenda mény. — Az árut házhoz szállítom. KISS SÁNDOR hentes és mészáros BÁCSELMÁS.

Üzlet a postaépületben.

Husüzem és lakás: Huszár-u. 58. Saját házban.

Néhány szó a vajdasági magyar írásról

A négy részre darabolt ország magyarsága most már valójában csak nyelvében él, ha ugyan életnek nevezhető ez az egyetlen s többé-kevésbé súlyosan gátolt élni-törekvés. Az elszakított területeken: Erdélyben, Felvidéken s a Vajdaságban is a magyarság a megszállásnak ugyszólván az első esztendejétől kezdve a nyelvnek nem is politikai, hanem csupán kulturális értelemben vett jogáért és életéért harcol. Minket természetesen az elcsatolt Bácska nyelvi kulturája vagy ha lehet így mondani: irodalma érdekel közelebbről. Sajnos ez valahogy mégis nagyon távol van tőlünk bácskaiaktól is és csak egyik oka az hogy a „Vajdaság” keveset hallat magáról, a másik oka az, hogy az itteni hivatalos irodalmi körök sem törődnek azzal, hogy mi és hogyan történik ott a határon túl s a harmadik ok az, hogy magunk sem érdeklődünk valami különösebben az iránt, hogy nyelvében hogy is él a magyarság oda-át.

Általában szokás volt a bácskai közönyt közmondásszerűen emlegetni s Bácska böleselőit a megrakott asztal vagy a kártyaasztal mellett keresni. Pedig ez a megítélés igazságtalan volt. A régi Bácskát sem mondhatjuk közönyösebbnek, mint az ország bármely vidékét s a tehetség sem volt ritkább ott, mint másutt. A baj az volt, hogy elhanyagolták s részben ez az oka annak, hogy Bácskában többnyire éppen azokra figyeltek föl, akik máshonnan jöttek oda, vagy pedig azok figyeltek föl rájuk, mert ők is sokkal jobban figyeltek föl Bácskára.

A háboru előtt kezdett életembe válni Szabadka kulturális élete. Ez az élelenség később a megszállás éveiben határozottan és nagy mértékben fokozódott. Volt olyan időszak 1918 óta a Vajdaságban, hogy a magyar irodalom ügye közügy volt s azt komoly figyelemmel kísérte még a távolabbi szerb értelmiség is. Igaz, hogy a magyar írás művelői általában nem bácskaiak voltak, de viszont az is igaz, hogy törődtek Bácskával és Bácska életével. Az érdeklődésnek érdeklődés lett a jutalma s ennek az lett a következménye, hogy egy időben talán Budapest sem ismerte úgy a saját íróit, mint a bácskai tanyavidek az ő tollforgatóit. S ezek közt sok tehetséges, hivatott és komoly író is volt, sokkal értékesebbek is akadtak köztük, mint amilyen az ünnepelt budapesti írók egy része. Sőt a bácskai ujságíró is komolyabbá, munkásabbá és ügyesebbé formálódott, mint a pesti redakciók ujságíró típusa. De közben megtörtént az, hogy azt a gárdát, amely valóban — és jogos — érdeklődést vivott ki, a szó szoros értelmében elszélesztették s a vajdasági írás most ismét előlről s a tapogatózással kezdte életét. De érdekességet és tehetséget idővel még ott is láthatunk.

Ezüst tulipán*)

Valahol a magyar mesének smaragdos selymes mezején,
százszinben szikrázó napfényben
elém villant egy lenge lény.
A tünde lény eképen szóla:
„Milyen volt az utad? Nehéz?
Szemében bús fények csillogtak
s haja aranylott mint a méz.
Intettem és ő így folytatta:
„Tovább kell menned, még tovább,
de utadra virágot adok
s e virág néked lángot ad.
Lángot, erőt, vigaszt s világot,
hogy mindig tudjad merre menj.”
Mentem tovább, elmúlt az álom.
Az út nehéz, sötét a menny,
az éjszaka öröknek látszik
és végtelennek az ugar,
de virágom egyre világít
s utat mutat, mint égi kar.
Nézem a szirmok fényvarázsát,
a tulipánra hajlok
s most értem csak a bűvös rejtélyt:
a szirmok közt egy szív dobog!
Egy szív dobog! Egy szív ragyog!

Szenteleky Kornél

*) A nagybeeskereki Magyar Közművelődési Egyesület működése utolsó éveiben egy ezüst tulipánnal jutalmazta a magyar irodalom és művelődés vezéralakjait. Az első ezüst tulipánt Szenteleky Kornél kapta s erre a kiüntetésre Szentelekytől ez a vers volt a válasz. A Közművelődési Egyesület működését a szerbek nemrégiben megtiltották.

Tóth Kálmán külföldi népszerűsége

Német, francia, angol, olasz, szerb, román nyelvre fordították le Tóth Kálmán verseit

Tóth Kálmán külföldi népszerűségéről szólva lehetne beszélni külföldi utazási élményeiről (Németország, Franciaország, Olaszország stb.), vagy idegen nemzetek fiaival való személyes kapcsolatairól (Saphir, Ira, Aldridge, a braunschweigi írók, a párizsi Shakespeare-társaság stb.) Itt azonban műveinek külföldi népszerűségéről, fogadtatásáról, a fordításokról akarok szólni.

A korában népszerű író vagy a maradandót alkotott író fordítani szokás, hogy más nyelvvél bíró kulturális közösségek számára is hozzáférhetővé váljanak. Ennek többféle módja van. Vagy a külföld érdeklődik iránta s fordított belőle vagy saját kulturális közösség fordítja le a külföld nyelveire, mert benne nemzete értékes tagját akarja a külfölddel megismertetni.

Tóth Kálmán a maga korában népszerű költő s mint ilyen sok belföldi népszerűsítőre s külföldi érdeklődőre talált.

Német, francia, angol, olasz, szerb, román nyelvre fordították le Tóth Kálmán verseit. Az első idegen nyelvű Tóth Kálmán-fordítás magyar szerzők német fordítása, Vasfi és Benkő „A magyarok nemzeti dalai” (1852) c. kötetből a Szerezsán fordítása.

Vasfiék után nevezetesebb a híres magyar-német irodalmi közvetítő Kertbeny Károly, a

„Hogyha titkolt...” és „Buza közé...” c. versek fordítója. (1854.)

Wiener S. jelzésű v. nevű fordító már 1855-ben ülteti át Kinizsit, Tóth Kálmán eme épen nem reprezentatív értékű munkáját németre, — valószínűen Buczászky könyvkereskedő és nyomdász kívánságára. A kis 88 lapos munkában 10 szövegek közt képet is találunk. Ugyanezt a munkát tíz évvel később Richard von Meerheim újra lefordítja németre.

A következő fontos német fordítás Zerkovitz Szidóniától való s az önálló 70 lapos kötetecske Tóth Kálmán 20 költeményét tartalmazza.

Sok német fordítása között érdekes megemlékezni, hogy a hazai németiség pancsovai naptárában (1900) is találunk Tóth Kálmán-verset németül. Utolsó német fordítása adatgyűjtésem szerint a Karpathen Post 1918. évf. 1. számában

jelent meg. (Ki volt nagyobb?) Időbeli sorrendben az angolok következnek. Loew William mindhárom magyar kötetében fordít tőle. A Halál, Őszi idő, Esik, Naptól virit stb. azok a költemények, melyet angolra átültetett. (1881—1908.)

Az angol érdeklődést követi az olasz. Marco Antonio Canini: A szerelem könyve c. könyvében Tóth Kálmántól A Nagyvilág leánya és a Hogyha titkolt címűeket adja olaszul (1885); Gigante Silvino pedig a magyar népdalról szólva a Naptól virit c. költeményt fordítja.

Szerbre már 1892-ben le van fordítva 2 színműve is: A nők az alkotmányban és Az Ördög párnája (Kisf. Társ. Évl. 26 k.)

A másik szláv nyelvre, a tótra Margócsy József ülteti át a Szilágyi Erzsébetet és a Ki volt nagyobb c. költeményi. (Tót nyelvre áttett hazafias magyar költemények. 1902.)

A román Ungaria c. folyóirat 1893. és 96. évfolyamaiban van a Füttyül a szél és az Arpád sirja román fordítása.

1894-ben, de már 1868-ban is van héber fordításunk Tóth Kálmánból. Bacher Simon fordított néhány költeményt héberre.

Végül a francia közönség is kapott egy kis izelítőt belőle Melchior de Polignac és Ch. d'Ejury tollából. (Előre, Halál, Kossuthnak; 1896—1908.)

Ezek volnának a főbb Tóth Kálmán-fordítások.

Eredménykép megállapíthatjuk, hogy műveiből 8 nyelven vannak fordításaink. A fordítások túlnyomó része műfajra nézve költeményi és nyelvre nézve — német.

Érdekes megjegyezni azt, hogy lengyel fordításról nincs semmi adatunk, pedig a lengyel az a nemzet, amelyért Tóth Kálmán gyakran exponálta magát főképp a Bolond Miska hasábjain, de másutt is...

Ugy érzem, eredménykép annyit elmondhatok, hogy Tóth Kálmán külföldi népszerűsége jelentőségéhez képest elég nagy. A körülöttünk élő népek mind és a művelt nyugati nemzetek nagyrésze fordít tőle. A XIX. század 3-ik negyedének annyira népszerű költőjét más költők és irányok követték. Ma már csak róluk beszélnek, Vajdáról, Adyról stb. és méltán. Tóth Kálmánról csak ritkán hallani. De nekünk bajainak illő, hogy néha meggyujtsuk az emlékezés fáklyáját neki, aki nekünk vigasztalást, erőt és gyönyörűséget ad — az egy kis jó akarral — még ma is élvezhető költészetével.

Dr. Csapláros István.

Vásároljunk szaküzletben!

Illatszerek | Háztartás
Kozmetika | Fotó cikkek
legelőnyösebben:

Hattyu illatszertár

Bácsalmás. — Csáscher-ház.

Teljesen befejezték Bácsbodrog vármegye villamosítási munkálatait

A legnagyobb meglepés hangján nyilatkoznak az áramszolgáltatásról az első körzet fogyasztói

Évtizedek óta várt óriási jelentőségű munka fejeződött be december közepén a vármegye területén. Bajától, a központtól legtávolabb eső községeket is bekapcsolták a villamos hálózatba. Tavaly a nyár elején hagyták jóvá a villamosítás tervezetét és a szerződéseket. Néhány hónapi előkészítő munka és anyagszállítás után a múlt év október 12-én ásták le a távvezeték első oszlopait. A további munkálatok szinte amerikai tempóban haladtak. Karácsonykor és az ünnepek követő napokban már a megye tizen-négy községében a karácsonyi gyertyáival ugyszólván egyszerre kigyulladt az a villamos fény, amely egész más színvonalra és értékre emelte a Bács-megye lakosságának nemcsak

„A Dévártal kötött szerződést sohasem bánhatja meg a vármegye“

Dr. Szabó-Szabovljevičs Dusan alispán, akinél megfontoltabban aligha gazdálkodik még valaki az ország bármelyik megyéjének élén, több ízben kijelentette, hogy a Dévártal kötött szerződést sohasem fogja megbánni a vármegye. De ugyanilyen volt az illetékes minisztériumok véleménye is, amikor szóba került főn a villamosítás terve. Sőt eleivel szinte hihetetlennek találták annak a megállapodásnak lehetőségét, amelynek alapján tárgyalt az alispán a villamosítás tervéről. És épen a megyére nézve rendkívül kedvező feltételeknek köszönhető, hogy a miniszeri jóváhagyás minden nehézség és huzavona nélkül megtörtént. A szerződés előnyösségének bizonyítéka, hogy ez a mai viszonytárságos időben történt meg így, amikor a minisztériumokban akad meg minden olyan terv, amelynek teljes értékűsége ha csak egy kis százalékban is, de kétségesnek látszik. A megye közönsége érthető izgalommal várta a gyakorlati tapasztalat választát arra a kérdésre, hogy a villamosítás tervének nagy jelentőségű megvalósítása mit jelent majd a valóságban. Ez a válasz már az első évben a megye közönségének részéről az volt, hogy bár előbb kaphatta volna meg a vármegye azt, amit megkapott a Dévártal kötött szerződés következtében. De nemcsak a megye közönségének véleménye ez. Ugyanigy gondolkozik ma már az a magánfogyasztó is, aki a villamos áram gazdaságosságát és áldását egy idő óta élvezheti. Sokan haboztak, számoltattak mielőtt elhatározták, hogy lakásukba bevezetetik a szinte mindenre használható áramot, de a próba után valamennyien úgy vélekednek, hogy azt megbánni nem lehet.

A villamosítás jelentősége
A villamosítás először is óri-

életét, hanem bizonyos értelemben vagyonának, házának értékét is.

A Dévárt

A villamosítás nagy munkáját a Délmagyarországi Villamos Áramszolgáltató Részvénytársaság, a „Dévárt“ végezte. Sokszor irtuk le és sokszor hallotta már ezt a nevet a vármegye közönsége s a nagy munka befejezésével ez már most hosszú időre egybeforr a vármegyével sőt a vármegye lakosságának érdekeivel is. A Dévárt további munkája és célja ezek után az lesz, hogy minél hozzáférhetőbbé s minél általánosabbá és kihasználhatóbbá tegye a megye lakossága számára azt, amit jelent egy vármegye összes községeinek villamosítása.

ási jelentőségű világítás szempontjából. A villanyvilágítás olcsóbb, kényelmesebb, jobb fényű és egészséges. A petroleumlámpa világítása valóságos betegségnek mondható a villanyfényhez hasonlítva. Óriási előnye az is, hogy teljesen veszélytelen és hogy a lakást, a házat sokkal értékesebbé teszi.

A világítás előnyeivel kívül a villamos áram bevezetése szinte

A villamosított bácskai üzemek

Szinte feltűnő, hogy egy év alatt az első villamosítási körzetben mennyi fogyasztó jelentkezett az ipari áram bevezetésére. Ugyszólván minden foglalkozási ág több fogyasztóval is szerepel mindenütt a villamos árammal dolgozó iparosok táborában. Az áramszolgáltató társaság helyes üzleti politikáját és az áram használatának gazdaságosságát bizonyítja az is, hogy a kisiparosok állandóan jelentkeznek műhelyük villamosítására.

Az ipari áram első fogyasztóinak sorában van a megye egyik legnagyobb üzege, a Bácsbokodon működő Bácsmegei Vajtermelő Vállalat. Ezen a nagy vállalaton kívül, amelynek kitűnő termékeit nemcsak a főváros, hanem a külföld is ismeri és kedveli, a kisebb üzemek egész sora dolgozik a minden hajtóerőnél jobb, kényelmesebb és olcsóbb ipari árammal. Asztalos műhelyekben, vasművekben, tejtermelő üzemekben, szódavíz gyárakban hajtja a gépeket a villamos erő. A mozgókban a Dévárt villamos árama pergeti a filmet, az orvosi rendelők szobáiban ez a hajtóerő működik a Röntgen-szerkezetben és más orvosi berendezésekben. Bognárok, lakatosok, kalaposok és más iparüzők műhelyében egy kézmozdulattal indítják meg a gyors és tökéletes munka gépeit.

korlátlan lehetőséget ad a háztartási áramolesó felhasználására is. Könnyen, gyorsan és kényelmesen vasalhat, melegíthet, hűthet a fogyasztó, villamos árammal. Egy mozdulattal megszólaltathatja a rádiót bármikor s nincs szükség a kényelmetlen s mindig a legrosszabb időben csődöt mondó és töltésre váró telepekre. A visszatérítő óra használatával csupán három fillérbe kerül a háztartási áram hektowattontként.

Óriási megtakarítást jelent az áram felhasználása gazdasági és ipari célokra. A vármegye ebben a tekintetben is olyan kedvező megállapodást biztosított a szerződésben, hogy más megyék sőt Baja iparos és gazdaközönsége épen a Dévárt áramára hivatkozva kéri az ipari áramárának csökkentését, pedig a villamos áramnak ipari üzemekben, műhelyekben való felhasználását még sokkal nagyobb díjszabás alapján is gazdaságosnak és kifizetőnek találják. Villamos árammal mindenféle gép hajtható és sokkal egyszerűbben, kényelmesebben és jóval olcsóbban, mint bármivel. Ez az oka annak, hogy ma már majdnem minden üzemben villanyárammal dolgoznak.

Nyáron Bácsbokodon a Dévárt bemutatta a villamoscséplést s ez a bemutató a kisérletet egyszerre sikerre változtatta. Valóságos versengés folyt a veszélytelen és tökéletes cséplőszerkezetért a községben. A jövő évben körülbelül tíz elektromos gép fogja végezni a megyében a cséplést s már most annyi az előre jelentkező, hogy a Dévárt január közepén aligha fogadhat el több előjegyzést. De egyre általánosabb és ismertebb lesz a megyében a többi gazdasági gépek villamos árammal való hajtása is. Főleg darálásra, szecskavágásra és répaszelelésre használják a gazdák az alig egy pár fillérbe kerülő áramot, amely sok fáradságos munkától mentesíti az embert.

Mit mondanak a fogyasztók?

Érdeklődünk néhány ipari áramfogyasztónál, hogy most közel egy évi használat után mi a véleményük az ipari áramról.

Legtöbb áramot fogyaszt a Bácsmegei Vajtermelő Vállalat bácsbokodi üzege. Négy motor hajtja ezt az üzemet s minden motor négy és fél lóerővel működik.

— Eddig — mondja Szabó Imre, a vállalat főnöke — még semmi zavar nem akasztotta meg az üzem szinte állandó munkáját. Nagyon meg vagyok

elégedve nemcsak azzal, amit az ipari áram jelent az üzemben, hanem a Dévárt előzenyességével is. Ez nem csak az én véleményem, hanem bizonyára így gondolkodnak azok az iparosok is, akik kisebb-nagyobb gépeiket árammal hajtják. Azok, akik még nem próbálták ki üzemükben az áramot, el sem tudják képzelni, hogy az mit jelent a géppel dolgozó iparos műhelyében.

Wagner Jenő bácsbokodi asztalos-mester, műhelyében mutatja be villamos árammal hajtott gépének működését.

— Egy mozdulat — mondja — és már forog is a gép. Az előtt valóságos kinlódás volt a gép megindítása. Nagy előnye az áramnak az is, hogy akkor indíthatom meg, amikor akarom s a rövidebb ideig tartó munkát is elvégezhetem vele. Amíg petróleummal dolgoztam, néha a gép megindítása hosszabb időbe telt, mint maga a munka. Naponta többször is vesződni kellett a begyújtással s ez valóságos időpazarlás volt. De nem csak időpazarlás, hanem bosszantó és épen nem tiszta, sőt egészségtelen munka. Ha két óráig dolgoztam, a munka után sokszor olyan fejfájás gyötört, hogy órákig sétálgattam kinn a szabad levegőn. A villamos áram sokkal olcsóbb, mint bármely más hajtóerő alkalmazása.

Árammal dolgozik Wagner Antal bácsbokodi lakatos-mester is. Kis üzemében már hónapok óta villamos erő hajtja a gépeket. Mint testvére, ő is most már el sem tudja képzelni a kisiparos üzemét áram nélkül. A legolcsóbb és a legjobb munkaerő — mondja — néhány fillérért mindig kéznél van.

Bácsalmáson a Corso-mozgósínház is a Dévárt áramát használja. Csuzda Viktor, a mozgósínház vezetője röviden ismerteti az ipari áram előnyeit.

— Olcsó, egyenletes és jó áramot kaptunk a mozgó bekapcsolásával. S ami a mozi szempontjából ugyancsak nagyon fontos: soha sincs üzemi zavar. Az egyenletes áram fénye tiszta és éles vetítést ad s minden tekintetben kényelmesebbé teszi nemcsak nekünk, hanem a közönségnek is a mozgót.

Elismeréssel szolt az áramról Elm Ádám bácsalmási daráló-üzem tulajdonosa is. De így vélekednek mind, akik az első villamosítási körzet községeiben már megismerték az ipari áram használatának előnyeit. És a tavaly vilamosított községek majdnem mindegyikében már több ilyen iparos is van, sőt számuk hónapról-hónapra emelkedik.

A Dévárt egyébként minden

tekintetben igyekeznek még jobban kielégíteni az áramfogyasztó közönséget, mint ahogy a szerződésben megállapodott és minden kérdésben készséggel ad fölvilágosítást az érdeklődőknek. Hogy a közönség

minél gyorsabban és kényelmesebben megkaphassa a szükséges tájékoztatót, vagy az esetleges hibák javítását, a Dévári újban minden egyes körzeti szerelőjét telefonnal látta el.

Egy igazi „jó munka“:

a bácsalmási Tomori-cserkészek 8 éves munkája

Történetük? — Kezdek 1927-ben 7-en; 1928-ban 36-an vannak már; 1929-ben 60-an; majd 83-an s ma 115-en állnak a sorban — nőnek és sokasodnak, mint a virág a mezőn. Pedig sok munkát kívánnak tőlük, heti 6—8 órát. S mégis jönnek, mindig többen! Becsületes emberekké és jó hazafiakká nevelik őket. Jobbaká, mint mi vagyunk! — Hiszel-e, Testvér, az idealizmusban, az ifjúságban, a tisztaságban, az erőben, a Szébb Jövőben? Mert én hiszek.

Eredményeik? — Rengeteg. Ez csakugyan aratás! Nehéz, kevély, acélos szemek! Micsoda erő lesz majd ebből, ha ezek a szemek, ez a kenyér felszivódik a társadalom vérkeringésébe! Mennyire új, erősebb, egészségesebb, tisztább, fiatalosabb lesz majd az Egyház és a Haza!

Micsoda eredmények a lelkekben! — Csak látnád azokat a szemeket, amelyekben a tisztaság ragyog! Ez maga csoda: tiszta fiatalosság, tiszta férfiság 1935-ben: Pedig napközben szurtos kis műhelyekben, vagy talán piszkos istállóban dolgoznak, a lélkük azonban tiszta marad. S látnád azt a testvéri érzést! Nincs társadalmi különbség! Intelligens fiúk, tanoncfiúk, földművesifjak — három testvér, egy nagy szeretetbe ölelkezve!

Micsoda eredmények a szellemiekben! — A rendes, kötelező önművelési csapatmunkán felül 1929 óta volt történelmi-, honismereti-, irodalmi-, művészeti-, gazdasági-, elsősegélynyújtási-, fimegmunkáló-, kosárfonó-, rajz-, kézügyességi- és gyorsírási tanfolyam. Vetített képek előadások: 52 diaposzitiv sorozat ment már le! Sőt ezeken kívül még egész filmek is. Csak jók! Csak szépek! Amelyek nem rombolnak, hanem építenek! Lelket, meggyőződést, hitet. — A kultuszminisztérium erről a munkáról 1933-ban jelentést kért, hogy mintául állítsa a többi csapat elé.

A lelkük és értelmük művelése mellett nem hanyagolták el azonban a testüket sem. Ezt szolgálja az előírt testnevelési oktatás heti 2 órában. Ez kötelesség s csinálják lelkesedéssel, mert tudják, hogy a Haza ép testet is kíván az ép lélek számára. És csak látnád, mint a cingár, cérnaszál legényekből izmos, „stramm“ fiatal ember lesz.

Táboraik? — Eltekintve attól a hatástól, amit a táborozás

a test és az együttműködés, összedolgozás szempontjából jelent. — ismerik Bácska összes községeit. Eljutottak keleti irányban Hódmezővásárhelyig, nyugat felé Bátáig, észak felé Gödöllő, Máriabesnyőig. Élő földrajz! És ami a fő: olcsón. 15 táborozás összesen 2 pengő! Az igazán szegénynek még ennyi sem. Hanem teljesen ingyen!

S hogy tudnak szeretni, örömet szerezni! 1931 karácsonyán 20; 1932-ben 50; 1933-ban 200 szeretet-csomag! 1934 decemberében 2000 házat végigháztoltak s közel 1000 pengő értéket gyűjtöttek össze és 40 gyermeket ruháztak fel.

Három holdas kis cserkészparkjuk is van. Gróf Teleki Józsefnél kapták örökös használatra. Nagyasszonyi gesztusz. De nem is mutatkoztak hálátlanoknak. Már majdnem befásították. S most az ő parkjukban leshetik Isten füveinek, virágainak, fájnak bontakozásában, rügyezésében a saját bontakozó lelkük kérdéseire a feleletet.

A gödöllői Világjamboreen is szerepeltek. Készültek is rá: csak a táborozásra több mint 100 m. hosszú, fából faragott láncot vittek fel kerítésnek; de meg is jártak vele, mint az egyszerű ember a kolbászkerítéssel, alig maradt belőle valami, szétkapkodták emlékebe. Csak olvastad volna, Testvér, az Emlékkönyvüket! A szived repesne a büszkeségtől, hogy Te is bácskai vagy. Országunk nagyjain kívül, az európaiakat nem számítva, találsz benne dicshimnuszokat ameriktól, indiaiaktól, japánoktól, sőt még egy mandzsutól is! S ebből az ünnepi világtörusből állandóan kihangzik, mint egy büszke cantus firmus, amit Barth plébánosunk irt olyan frappánsan mindjárt az első lapra: „Bácskai büszkeséggel!“ Tényleg, erre a csapatra büszke lehetsz Te is,

én is, és egész Bácska!

Hát ez mind szép, — mondd — ez mind lehet kártyavár, mely azonban ha nincs anyagilag alátámasztva, egyszer csak összeomlik. Hiába, a pénz beszél, — mondd — a cikk pedig talán költői nagytás. Hogy mennyire nem nagytás, el fogod hinni, Testvér, ha bemutatom azt is, ami pénzt ér, ami nem kártyavár, hanem beton, biztos anyagi alap jele. Felszerelésük az elértéktelenedési százalék levonása után is, sőt még erős aláértékelés után is — pénzben 5630.97 pengőt tesz ki! Hát nem csoda-e? Képzeld el: 8 év alatt átlag 60—70 fű 5630.97 pengő értéket hoz össze! S a javát a gazdasági krízis éveiben. Látnod, Testvér, a magyar tud a szalmalángon kívül mást is produkálni!

Hogyan hozták ezt össze? — Ezek mindig az ügyet nézték és nem magukat. S ami még csodálatosabb: négy cserkésztiszt, akinek főfoglalkozása az, hogy állásnélküli fiatal, csak úgy „mellékesen“ lemond 3 éven keresztül a leventeoktatói díjáról és a csapatnak engedi át. Erre azt hiszem, Testvér, Te magad is azt mondd: ez már tényleg csoda! Itt minden dicsőret csak szalmacséplés, ez a tett saját magáért beszél! Hősi cselekedett volt! Igazi „Jó munka!“

Ez a multjuk, ezek az eredményeik. — Terveik? Sok közül csak kettőt!

Januártól négyhónapos gázvédelmi tanfolyam. Alapos munka. Három előadó orvos. 600 hallgató.

Jövő nyáron 15 napos kérekpáros mozgótábor a Dunántulon. Már megvan a teljesen kidolgozott terv, napról-napra, óráról-órára. 16 gépelt oldal! 1000 km. 40 helység. Cél: ismerd meg Hazádat, nemcsak földrajzi, hanem népi, gazdasági, művészi, stb. szempontból. Már állandóan bujják a tervezetet, az albumokat, a térképeket, történelmi könyveket. Most már csak oda kell menni és azt mondani: igen, ismerem már, ez az!

Ugye, ez igazi jó munka! S látnád volna a beszámolót. Micsoda összeforrás! Intelligens emberek, iparosok, földművesek, napszamosok sűrűn egymás mellett: egy nagy család! Micsoda lelkesedés! 150 kipi-rult arc, 300 ragyogó szem! S micsoda figyelem! Mintha a legbájosabb tündérmesét hallgatták volna!

Ebben a csapatban jó munka megy! Itt van szellem! Akarat. Tomori akarata, szelleme, munkája! Ez is végvárat, Bácsalmást erősít, kiépit és felkészül! Mint pátrónusuk! Tomori, büszke vezér, büszke lehetsz ezekre is! „Nem halt hazánk disze és virága Veled!“ Még vannak, akik élnek, dolgoznak a Hazáért. Akik a Haza díszei! Virágai! Fiúk, csak továbbra is ugyanezt a jó munkát! Büszkék akarunk lenni rátok ezután is!

Pető Benő

Hogyan gyűjthetünk magunknak legkönnyebben tőkét?

A gondtalan jövő egyetlen biztosítéka a rendszeres takarékoskodás

A háboru utáni években különösen a kisebb jövedelmű közönségnek alig volt módja és alkalmja a pénzügyítésre, még ha bizonyos időközökben félre tehetett néhány pengőt. A pénzügyítés rendszeresen nem foglalkoztak az ilyen kis összegek elkönyvelésével, vagy ha el is fogadták az ilyen kis összegű betéteket, ennek rendszeresítésére nem találtak megfelelő módot. Ennek káros hatása volt azután, hogy a közönség természetesen vonakodott a tőkegyűjtéstől.

A békeidőben több pénzügyítést alkalmat adott a kisebb

jövedelműeknek a pénzügyítés lehetőségére azzal, hogy rendszeresítette a havi vagy heti betétes üzletet. A tanulók, a kiskorú családtagok néhány fillér heti megtakarított összeggel is bemehettek a bankba. A Bajai Takarékpénztár már a békeévekben rendszeresítette a tőkegyűjtésnek ezt a könnyebb módját és a közönség nagyon megkedvelte a gyorsan ismertté vált módszert. A kisebb jövedelműek körében egész általánossá lett a heti betét könyvecskére való gyűjtés. Sokan így gyűjtötték össze azt az összeget, amely vagyoni

B Á C S K A I
VAJTERMELŐ
V Á L L A L A T
BÁCSALMÁSI ÜZEME

GRÓF GYÖRGY
— ÉS TÁRSA —

A LEGMAGASABB ÁRON
VESZ TEJET, TEJÁRUT
ÉVI KÖTÉSRE IS.

helyzetükhöz és jövedelmükhöz viszonyítva egy-két év alatt még is olyan tőkévé nőtt, hogy vásárolhattak rajta valamit. Ezt az eredményt házi takarékoskodással érhetően nem tudták volna elérni.

A Bajai Takarékpénztárral érdekközösségben levő Bajavidéki Közgazdasági Bank kísérletképpen ismét fölvetette üzletkörébe ezt a hetibetétes üzletet. És megállapíthatjuk, hogy soha sem volt kívánatosabb ennek a rendszernek megkedveltetése és meghonosítása, mint épen most. A kereseti lehetőség mindenütt megcsapant és soha ennyi kisfizetésű kenyérkereső nem volt, mint ebben az időben. Nagyon sok család, nagyon sok kisjöveldmü tisztviselő, iparos, kereskedő és más kenyérkereső szeretne félre tenni valamit, szeretne egy kis tőkét gyűjteni, de a házi pénzkezelés bizony nem ad erre módot, alkalmat. A pénztárca belsőbb rekesze csak ideig-óráig őrzi meg a félre tett fillérek és pengőket még abban az esetben is, ha ez a kis összeg nélkülözhető. Pedig majd minden családfőntartó érzi és sokkal hátróztottabban, mint bármikor. Szeretné is, hogy nélkülözhető filléreit az észrevétlenül muló hónapok, évek elrohantával pengőkben megszámlálható tőkére növesse. A Bajavidéki Közgazdasági Bank r. t. heti befizetésnek már 50 fillért is elfogad és a közönség érdekében a mai nehéz viszonyokat figyelembe véve a pénztárca eddigi szokásaitól eltérően biztosította a betéteseknek azt, hogy megtakarított pénzüket bármikor fölmondás nélkül és minden levonás nélkül fölvehetik. Érthető, hogy ezt az alkalmat és lehetőséget a tökélyítésre a közönség a legnagyobb örömmel fogadta. A kísérletnek szánt hetibetétes üzletrendszer így már az első évben is ismertté és közkedvelté vált a kisebb jövedelmű közönség körében és a Bajavidéki Közgazdasági Bank a jövőben az elmult év tapasztalatai alapján ezt a közérdekű rendszert folytatni akarja és még ismertebbé tenni.

A legkisebb befizetési összeg heti 50 fillér, vagyis havonta 2 pengő. Ezt az összeget ugyszólván a legszegényebb háztartás is nélkülözheti. A betét mindjárt az első befizetés napjától kamatozik és a kamatot évenként kétszer: június végén és december végén a tőkéhez írják.

Kinek ne volna valami kívánsága? Motorcsónak, egy kis családi otthoz, vagy exisztencia-alapítás, stafirung? Mind pénzbe kerül. Ezt pedig kis jövedelmű ember csak takarékoskodás útján tudja összehozni. De a takarékoskodás csak akkor vezet a kívánt eredményre, a tőke összegyűjtésére, ha nem ötletszerű, hanem rendszeresen, minden héten, minden hónapba félreleteszem azt az összeget, amit erre szántam.

Ezért van olyan nagy jelentősége a hetibetétes valóban közérdekű intézményének, amelyről készséggel ad felvilágosítást a Bajavidéki Közgazdasági Bank.

A Liszt Ferenc-Kör áll. engedélyezett és városilag, megyeileg engedélyezett zeneiskolájáról

Már hét éve annak, hogy a Bajai Liszt Ferenc-Kör, melynek céljai Baja város és Bácsbodrog vármegye zenekulturájának felvirágoztatása és továbbfejlesztése, áldásos munkássága útján egy nagy mérföldjelző követ helyezett el zeneiskolájának megalapításával.

És az új iskola hézagpótló intézménynek bizonyult, melyet a város és vármegye közönsége épűgy, mint az állam felkarolt és támogatott. 90 növendékkel indult meg, zongora-, hegedű- és zeneelméleti tanszakkal és a 6-ik iskolai év már 128 növendékkel zárult: zongora-, hegedű-, gordonka (cselló), brácsa (viola), magánének-, zeneelméleti és fuvós-tanszakkal. E szép fejlődést annak a céltudatos munkának köszönheti, amelyet az iskola felügyelőbizottsága és lelkes tanári kara kifejtett. Elvei: szigorú szeretetteljes módszerrel megkedveltetni a komoly, nívós zenetanulást a növendékekkel, belevonni a szülőket is gyermekeik zenetanulásának nehéz munkájába, egyre jobban gyökeret vertek és ma már a Liszt-Kör zeneiskolája városunk és vármegyénk első, leglátogatottabb és legnépszerűbb zenei kulturintézménye.

Az iskolának évenként megtartott 3-4 nyilvános hangversenyén a növendékek a nagyközönség előtt mutatják be a rendszeres és elsőrangu pedagógiai vezetés mellett fáradtságos, de élvezetes zenetanulások gyümölcseit; a Kör és az iskola vezetősége pedig azzal fokozza még munkakedvüket, hogy az iskola minden növendéke szabadjegyet kap a Kör mindig elsőrangu, nívós hangversenyeire, melyeket az iskola a növendékek zenei kiképzésének szerves kiegészítő részének tekint és amelyek igen sokszor döntő hatást gyakorolnak egy fiatal zenei lélek kibontakozására, továbbfejlődésére.

Aki a legutóbbi Károlyi Gyula hangversenyen megfigyelhette azokat a gyönyörűségtől, csodálattól, örömtől csillogó gyermekszemeket, látta

Piukovics János
vendéglős és bortermező
Bácsalmás. Telefon: 45.

Kiváló minőségű fajborai

már 44 fillértől kezdve kaphatók.

Ennek a céltudatos pedagógiai munkásságnak csak egy eredménye lehet: az iskolának további fejlődése, megerősödése, ez pedig végső eredményében nem más, mint egy új zeneértő, zenekedvelő, zene-művelő nemzedék felnövekedése, másszóval: Baja város és Bácsbodrog vármegye zenekulturájának felvirágoztatása. az ifjúság lelkes, spontán elismerését és hallotta szavaikat, amelyekkel e páratlan szép-

szerű zenei élményt egymás közt megbeszéltek, az meggyőződhetett a fentiek óriási horderejéről. Miután a Kör zeneiskolájában egyéni tanítás folyik, bármikor, az iskolaév folyamán is felvesznek új növendékeket bármely tanszakra. Az iskola rokonszenves igazgatója mindennap rendelkezésére áll az érdeklődő szülőknek, akik tanácsért, felvilágosításért hozzáfordulnak.

Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság Baja

Ha van pénztárcát, amely a mindennapi gyakorlati életben, a mindennapi üzleti élet forgalmában fontos szereppel bír, úgy ez a *Bank és Kereskedelmi Részvénytársaságra* erősen fenáll. Tipikus példája a friss, eleven szellemenben vezetett pénztárcának, melynek élén *Klauber Lajos* igazgató áll kiváló szak tudásával. Ez a bankvállalat mutatja, hogy mennyire felismerték annak jelentőségét, hogy a pénztárcát a rendszeres napi üzleti élet mozgékony megkönnyítője, hiteléleti ügyekben hathatós előmozdítója legyen. A korszóra néző bankhelyiségek mindig népeselek. Jönnek mennek az emberek, az ügyfelek s tisztviselői kar részéről amerikai tempóju munka folyik. A vidéki hiteléletbe jól

illesztették bele a Bank és Kereskedelmi Részvénytársaságot, melynek legfőbb patrónusa a nagy tekintélyes Budapesti Belvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság. A Bank és Kereskedelmi R. T. alap és tartaléktőkéje 530.000 pengő míg patrónusa 11 millió pengő félelmetesen nagy alap és tartaléktőkével áll mögötte. Ezek a számok azután igazolják a közönség mindig szilárd bizalmát, mely körülveszi az intézetet, hogy hasznos tevékenységét a hajai és bácskai hitelélet ellátásában a maga részéről is kifejttesse. Az intézet kezelésében működik mintaszerűen a Menetjegyjroda, mely közönségünk utazásainak körülményeit jelentékenyen megkönnyíti.

Néhány szó a modern testnevelésről és a nők testneveléséről

Irta: Szabó László testnevelési tanár.

Amikor testnevelésről szólnunk, még mindig vannak csonka hazánkban olyanok, akik kételkedéssel fogadják annak szükségességét s jó hatásait. A kételkedők és bizalmatlanok — úgy hiszem — azért huzódoznak elismerni a testnevelés nagy jelentőségét, mert talán helytelen képet kaptak a jelenkor testneveléséről, esetleg csak a túlzásait látták meg.

Mit is értünk modern testnevelés alatt? Semmiesetre nem a — sokszor — nagy reklámmal hirdetett, kevés testgyakorlati lehetőséget nyújtó intézményeket értjük, amelyek igen sokszor hangzatos szavakkal takarózó erkölcselenséget tálnak föl, ahol a ruha, illetve annak hiánya a fontos, nem pedig maga a testgyakorlat. Nem ezt értjük modern testnevelés alatt, bár sokszor a nagyközönség csak ezt látja meg s így annak jobb érzésű része természetesen huzódozik mindentől, amire azt mondják: testnevelés.

Modern testnevelésen értjük mindazokat a mozgásformákat, mindazokat az időszaki vagy állandó sportokat, amelyek a lélek nemesítését, a test mindenoldalú arányos fejlesztését az esztétika, egészségtan és

élettan keretein belül szolgálják. A modern testnevelésre jellemző a sokoldalúság, a könnyedség, a természetesség. Minél kevesebb energia felhasználásával elérni a legnagyobb teljesítményt, ez a jelző.

A természetes, könnyed mozgásra való törekvés min-

Régner-Szálloda Bácsalmás

12 modern szoba.
Bál és színház terem. Kitűnő konyha. Fajborok.

Minden este cigányzene!

den sportágban megtalálható, de leginkább a tornában. A modern tornára, vagy helytelenül gimnasztikára jellemző, hogy a régi nehézkes, merev mozgásokat, a tartásos gyakorlatokat a szemnek is tetszetősebb lendületes, természetes mozgások váltották fel. Különösen értékesek azok a mozgások, amelyek nagy ivben történnek, vagyis amelyeknél az egész test részt vesz a munkában. A szereken való tornászásnál is megtalálhatjuk a változást, amennyiben ott is a lendületes szép mozgásé, nem pedig a sokszor elkéülészhez vezető erőgyakorlatoké a jövő. Akik ismerik az ollerupi népfőiskola világírú igazgatójának Niels-Bukhnak néha igaz tulzásokba csapó — mozgásos tornáját, amely percek alatt minden oldaluan, hatásosan tudja foglalkoztatni nagy vonalú mozgásaival az egész testet, akik ismerik ennek élettani hatásait, azok rögtön belátják a modern testgyakorlatok nagy előnyeit a régiékhöz képest.

A modern testnevelés igen jó hatást gyakorolhat különösen a fejlődő lélekre. Növeli a bátorságot, elhatározóképességet, kitartóképességet, önfigyelésre szoktat.

Az önmegtartóztatásnak, mértékletes életnek nagyszerű támogatója a testnevelés, hiszen a sporteredmények elérésénél döntő szerepe van a helyes, sportszerű életmódnak. Az együtt munkálkodás, a csapatokban való küzdés, versenyzés nagyszerű iskolája az összetartozás érzésének, egymás megbecsülésének, az egyéni érdekről a közösség érdekében való lemondásnak. A helyes versenyzés szerénységre is nevel, nem enged elbizakodni egy-egy győzelem után a versenyzőt, mert ahogy ő győzött, úgy őt is legyőzhetik. Igazán nagy versenyző soha se kérkedik eredményeivel.

A testgyakorlat jelentős hatást gyakorol az egész szervezetre. Legkifejezettebb az izmokra való hatás. Ez kétféle lehet: vagy tömegében növeli az izomzatot, vagy minőségileg alakítja át. Az utóbbi hatás szerencsésebbnek mondható, mert nagy izomtömeggel nagyobb szívmunka jár s így hamarabb kell a szív tartalékerejéhez nyulni. Az izom megnövekedését nem szabad úgy értelmezni, hogy az izomsejtek száma szaporodott. Ez már a születéskor meg van határozva s később csak a salnya izomrostok kifejlődéséről vagy a közepes fejlettségű rostok megerősödéséről van szó. A minőségi változásnál az izom kémiai összetételének előnyös változásán van a hangsúly. Az ilyenek mozgása könnyed, szabályos vonalú, a munkát tovább bírják.

Egész kis tudománya van már a testgyakorlatoknak a szívre gyakorolt hatásáról. Csak a legfőbb tapasztalati megállapításokról szólnok. A rendszeres, mérsékelt testgyakorlás kitünő hatást gyakorol a szívre, ezt különösen akkor lehet igazán értékelni, amikor az öregebb korban az erek egyre veszítik rugalmasságukat s az erek rugalmasságát a szív erejének

Csodavárók sorsa

Nagyok az igék,
szentek az igék,
zognak az igék
és bíznak az igék,
és álmuk jegenyés árnya egész az
égig ég,
embertől gyökér, Istenhez terebély:
itt szíveddel ízzik, ott lélekkel lobog,
s pirosságának fölünnevelt puha oszlopát
körülmérenyi néhány bus apostol-arc
és homlokára vesz belőle
egy-egy szál ideges sugarat.
Aztán minden újra a semmibe halkul:
a füst fölészáll az égbe,
a láng belegyűrődik a sötétbe,
a meleg elszökik a széllel,
s a hamu itt marad.

Titok

A másik part: titok és rejtelem.

Ki kell csorgatnom a két szemem,
te kell akasztanom a két kezem,
a lelkemet el kell veszítenem,
a szíremet meg kell állítanom
s valami ismeretlen borzalom
vak éjében négy árva deszka-szálon
a sötét tengernek kell neki vágnom
s el is kell veszni hullámaiban,
hogy megtudhassam: oda tul mi van.

Élet

De sok szíves szót kínál a tarka rét!
Kaszálom, gyűjtöm őket és süket
szíveddel kifejtem, csépelem belőlük
a szent magot: édes értelmüket.
Vigan esörögnek cifra tarsolyomban:
öröm, regénység, kétség, gyötrellem,
vád, rémület és még ezernyi más.
Az ut mentére mind elültem:
esirázzanak és nyúljanak. A sorsom
néhány évig még ilatukban áll,
s aztán mind oda dobom őket,
hogy ezt az egy szót megfejtsem: HALÁL.

Barázdák

Kinek nem furessa az is,
hogy az étel ize tanít meg inni,
a gyász fényleni, a esőnd kiálltani,
a sirás élni, a sok ostor áldani
s az otthon jósága rossz utakra menni,
hogy épen az álm termi meg a valóságot,
s a való teremt meg az álmokat,
s hogy az aratás tanított meg vetni,
a messzeség sietni
és a milliónyi idegen: egy drága arc mögött
csodás és titkos ismerőst szeretni.

Holdas teli éj

Batról már rég kihűlt az alkony selyemágya,
jobbról még koromban vakul a hajnal friss szeme,
elől az árnyékom küllője, ha csillan: szinte peng,
háttam mögött a félőrült, félarcu hold ragyog.
Ó a tér végtelen szelid keresztje!
ha állok: tartom, ha megyek: viszem,
de élő és dobbanó szíve mindenütt én vagyok!

Vándor a havas uton

Az égen füst, a földön hó,
a hóban ut,
s az uton bottal egy rongyos öreg vándor
vet halvány árnyékot a lépése elé.
Az ő szemében könny,
s az én szememben kérdés:
hogy mi csalta pillájára ezt a fényes csöppet:
a tél hideg lelke,
vagy a vándor tulajdon forró szíve tán?

BERÉNYI JÁNOS

kell pótolni.

A megerőltető, tehát nem mindig egészséges versenyzésnek a szívre gyakorolt hatása kétféle lehet: vagy túlságosan megerősödik a szív s ezzel a térfogata is nagyobb lesz, vagy csak megnövekszik, kinyulik anélkül, hogy a szív izomzata is megerősödne. Az előbbi esetben sportszívről, az utóbbi esetben szívtagulásról beszélünk. A sportszív nem okoz semmi bajt; ez a fokozott megerőltető munkának a következménye. Szívtagulásnál azonban abba kell hagyni a versenyzést. A sportszív a munka abbahagyása után visszafejlődik, a szívtagulás azonban rendszerint megmarad. Különösen fontos ezért a versenyző ifjúság sportorvosi ellenőrzése. A rendszeres testgyakorlás hatására a tüdő befogadóképessége több száz köbcentiméter növekedést mutathat. Ez azt jelenti, hogy gyorsabb lesz a szervezetben az anyagcsereforgalom s a kóros anyagok rövidebb ideig maradnak a testben.

A legújabb vizsgálatok a testgyakorlatoknak a vérre, a vér összetételére való hatásával foglalkoznak. A testgyakorlatok hatására növekszik a vér mennyisége. Növekszik a vörös vértestek ozmózisos resistenciája, vagyis élettartama. A fehér vérszövet baktériumölő képességére, így a szervezet ellenállóképességére is előnyös hatással van a testgyakorlás.

A modern testnevelés általános hatásai közé tartozik az a derűs, vidám közérzet, amely ugyyszólván mindenkin meglátsszik, aki testgyakorlatokat végez.

Amikor modern testnevelésről szólnok, feltétlenül szólni kell a nők testneveléséről. A nők ma még mindig nem találták meg egészen a helyes utat a testgyakorlatok terén. Vagy csak divatból sportolnak, mert pl. jól áll nekik a siruha. Ilyenkor a mozgás másodrangu, vagy pedig olyan sportokat üznek, amelyek egyáltalán nem nekik valók. Azt le kell szögezni, hogy minden nőnek épp úgy — sőt sok esetben jobban — szüksége van testgyakorlatokra, mint a férfiaknak. Csak-hogy míg a férfi életcélja a küzdés, addig a nő igazi hivatása egészen másirányú. Ilyenformán, ha a férfi és nő alkati különbségeit figyelmen kívül hagynok, akkor is látható, hogy már ezért sem lehet minden testgyakorlatok egyforma.

A nők egész felépítése, csontrendszere gyengébb, mint a férfiaké. A szélesebb medence folytán előálló erősebb „y” láb miatt pl. nehezebb a futásuk. A nőknek különösen nem ajánlhatók a nagyobb rázkódással járó ugrások, mert nagyban elősegíti a térdek belső szalagjainak kitérődését az „x” láb kifejlődését.

Nagy általánosságban azok a testgyakorlatok valók a nőknek, amelyek kevés megerőltetéssel járó, könnyed ritmikus, táncszerű mozdulatokból tevődnek össze. A sportok közül a tulkeves mozgást s nagy rázkódást kívánó sportágak feltétlenül kerülendők. Nők szá-

mára legalkalmasabbnak az uszás és korcsolyázás mutatkozik. Ebben közelítik meg leginkább a férfiak eredményeit is.

Az észszerű mérsékelt rendszeres testgyakorlás minden nő számára szükséges, már csak azért is, mert megakadályozza a legtöbb nő rémét: az elhízást. Az egészséges anya gyermekei is erősek, egészségesek lesznek, aminek a nemzet szempontjából van nagy jelentősége.

Középiskolai testnevelésünk fokozatosan halad a mindennapos gyakorlás felé. Ugyanakkor elemi iskolai testnevelésünk, helyiség és szakemberek hiányában igen el van maradva. A középiskolába nem járó fiúk testneveléséről a leventemozgalom gondoskodik, de ugyanakkor teljesen megfeleldezőnk a középiskolába nem járó leányok testneveléséről.

Örömmel említem meg, hogy Magyarországon Baján kezd egy eszme gyökeret verni: az elemi iskolások és az iskolába nem járó leányok testnevelésének megszervezése. Amennyiben ezt sikerülne megvalósítani, hogy sok magyarországi város követné a bajai példát.

Versényiné dr. Csoór Andrea mint orvos vette észre az említett hiányosságokat s indította meg a helybeli testnevelő tanárnők és tanárok bevonásával a fáradságos szervező munkát.

Ugy hiszem sikerült — bár kissé rapszodikusan — vázolni a testnevelésről ma uralkodó felfogásokat s talán sikerült eloszlatnom egyesek kételyeit, mások rosszhiszeműségét.

CORSO MOZGÓ

BÁCSALMÁS

Ime a mi karácsonyi ajándékunk!

Karácsony mindkét napján!

25-én, s z e r d á n 4, 8 ó.
26-án, csütörtökön 4, 8 ó.

A legmulatságosabb, a legjobb, a legszenzációsabb magyar film

Pardon tévedtem

Zenés magyar vígjáték 12 f.

Főszereplők:

Gaal Franciska
Szöke Szakáll
Paul Hörbiger

Ezenkívül:

Kisérőfilmek, híradók

Az ifjuság és a magyar élet sorskérdései

Írta: dr. Tézsla József.

Az ifjuság mai helyzetének képe egyszeriben világosabbá fog előttünk válni, ha a mai helyzetet egy régebbi nemzedéknek, mondjuk apáink nemzedékének helyzetével vetjük össze. És itt egy kiváló pedagógusunk, Imre Sándor szavait idézem:

... Apáink ifju korában az akkori szülőknek meg volt a határozott álláspontjuk a nemzet életének mindenféle kérdésére nézve. Voltak véleménykülönbségek akkor is: az egyik a 67-es politika híve volt; másik inkább függetlenségi és 48-as párti, az egyik liberális; a másik konzervatív, az egyik tábor megegyezett abban, hogy az osztrákot ütni és Bécsset szapulni kell; a másik viszont megegyezett abban, hogy éppen ellenkezőleg, bárát jobbot kell neki nyújtani és keblükre kell ölelni a sógort. Egyéb ellentét aligha volt.

Ma az ilyen egyszerű kettősítés lehetetlen. A nemzet helyzete és abban az egyéneké is más, mint a kiegyezés után s apáink ifju korában. Akkoriban a 67-tel elkezdődött nagy rendezések után voltunk s az akkori nemzedéknek megvolt a nyugodt biztonságérzése. Ma, a rendezések legelején vagyunk s nyugtalanságtól ég az egész vonal. Az akkori fiatalok belenőttek egy határozott társadalmi rendbe s együtt nőttek azzal fel. A társadalmi rend oly megállapodottnak látszott, hogy annak átalakulását valami roppant távoli lehetőségnek gondolták. Azért minden olyan törekvést, mely az akkori rend tudatos változtatását célozta, valami büns merényletnek könyvelte el. Az akkori ifjuság tehát élvezhette a társadalmi rendnek megnyugtató előnyeit.

Ezzel teljesen ellentétben a mai ifjuság állapota. Hisz láthatjuk, hogy most már az idősebbek is bizonytalanul nézik a világot. Nem teljesen nyugodtak abban a tekintetben, hogy nem követtek-e el mulasztásokat. A nagy mozgalmak hullámai között pedig szemmel láthatólag mindenütt, az egész föld kerekén új rendnek a készülődése jelentkezik. Csakhogy egyelőre, mint nálunk is, még nem tudjuk, hogy milyen lesz az új világ, sőt a különféle álláspontú emberek nem értenek egyet abban sem, hogy milyennek óhajtják.

Az akkori világpolitikai helyzet is olyan volt, amely Ausztriával oldalunkon, Németország és Olaszország barátságával tarsolyunkban, azt a gondolatot táplálta, hogy életünk minden oldalról biztosítva van. Ma valamennyien tudjuk, hogy egyedül vagyunk s hazánk csonkán, körülkerítve tehetetlen.

Az élet lehetőségei tehát a mai ifjuság, számára egészen

másként alakultak, mint régen és egészen más az a lekiállapot, melyet az akkori nagyhatalmi önérték és a mostani eltiportság érzete okoz.

Végül, — hogy a legsúlyosabb kérdésre térjünk át — az akkori idők evolúciója az ifjuságra nézve azt jelentette, hogy szinte évről-évre szaporodtak a munkatervék, kínáltak a munkaalkalmak, kínáltak a mód arra, hogy a leleményesség és a munkabírási új utakat teremtsen magának. Az akkori nemzedék az apai generációtól természetes, sima bevezetést kapott az egyéni és nemzeti élet kérdéseibe, amilyent mi már nem kaphatunk.

Ma a kenyérszerzés legegyszerűbb lehetősége is bizonytalan. Nem elég a rátermettség érzése. Ma azt nézi mindenki elsősorban, hogy hol nyílik számára valami mód, a megélhetésre.

Természetes, hogy ennek súlyos erkölcsi következményei is vannak. Ma a magát becsülő ifju is kénytelen sokszor „más” uton és eszközökkel való boldogulás módját keresni. Nem a nyílt verseny, hanem a szülői és rokoni hatalmaktól támogatott és befolyásolt kíméletlen versengés jellemzi azt a küzdelmet, amelyet ma az ifjuság folytatni kénytelen...

Egészen természetes tehát az, ha a mai ifjuság nyugtalan, tájékozatlan, iránytörő. Joggal az! Hisz ebben a nyugtalan, tájékozatlan, iránytörő állapotában nincs mellette az idősebbek, az apák részéről a biztos vezető és utmutató. Nem is lehet, mert mint mondtuk, a mai helyzet számtalan jelenségeit ők maguk sem értik és azok ő eléjük éppúgy megválaszolható kérdőjeleként merednek, mint fiaik elé.

Minden személy megbecsülés, minden tekintélytisztelő és egyéni ragaszkodás ellenére is, nekünk magunknak

kell eligazodnunk és ez az eligazodás nemcsak egyesek megoldandó életkérdése, hanem az egész nemzedék, az egész magyar jövő áll választáson.

Itt tehát a magyarzata a nemzedékek mai nagy ellentétjének, mely körül annyira kiélesedett ma már a harc.

Az apák és fiúk egyaránt érzik az ellentét súlyát, de érezniük kell azt is, hogy az idősek és az ifjak nem fordíthatnak egymásnak hátat, mert a szakítás, mely felé most haladunk, nem megoldás!

Az ellentét teljes hiányát ugyan el sem gondolhatjuk, hiszen nem volt és nem lesz korszak, amelyben nemzedékek ellentétjére ok ne lenne, de az ellentétek kiegyenlítésére való törekvés, mindkét félnek komoly és szent kötelességét kell, hogy képezze; az öregekét, mert tapasztaltabbak és a fiatalabbakét, mert ahol két fél van, ott csakis közös akarattal lehet jól csinálni az egész számára s különben is az ifjuságnak is nagy érdeke fűződik ahhoz, hogy békésen küzdje le az akadályokat. A jövő, mind a két fél jövője, ha az egyik kevésbé lesz is benne részes.

Aki azonban bepillant az ifjuság életébe, annak észre kell vennie, hogy lassan-lassan nagy változáson megy keresztül a magyar ifjuság. Kezd rájönni, hogy valóban igazuk van azoknak a társaiknak, akik a megcsalt és megtaggott ifjuságnak nevezik magukat. Kezd rájönni, hogyha tovább is így mennek a dolgok, akkor a jövő teljesen reménytelen lesz számukra, mert ha elvégzik is iskoláikat, minden kilátásuk csak az, hogy beírják neveiket az állástalan diplomások névjegyzékébe és semmi más. Lassan-lassan lefognak peregni róluk a nagy szavak s mosolyogni fognak, mint Papp Jenő mondja, „Mai Magyarország erkölcsrajza” c. könyvében: az ilyen sablonos,

A Bácsalmási Hitelszövetkezet

Mint az O.K.H. tagja, Felsőbácskának egyik legismertebb pénzügyintézete

Működése kiterjed Bácsalmás, Csikéria, Kelebia és Kunbaja községekre.

Folyósít tagjainak különféle jelzálog és kezességi kölcsönöket. Elfogad a legmagasabb kamatoztatással takarékbetétet.

Kezelésében van az Országos Falusi Kislakásépítő Szövetkezet

bácsalmási elosztótelepe Rákóczi-ut 16
Építkezési anyagok igen jutányos áron kaphatók.

100 tagból álló főberlő szakcsoportja a m.kir. Vallásalapítvány tulajdonát képező tinójárasi grófmajori földberleten fejt ki szociális tevékenységét.

nagyhangu kijelentéseken, hogy az „ifjuság a jövő nemzedéke, a magyar jövő hordozója“.

... Súlyos probléma ez, amelyet most már okvetlenül tettekkel kell megoldanunk, ha nem akarjuk azt, hogy a magyarság történetének legyen egy olyan korszaka, amelyről a historikusnak azt kellene megírni, hogy volt egy szerencsétlen generáció, amely dolgozni akart, amely jövőt, magyarságot akart tovább építeni s amely nem dolgozhatott, nem építhetett...

Éppen azért a fiatalság problémája nem egyszerű probléma s az talán sohasem foglalt el oly nagy szerepet állami életünkben mint ma, amikor az egyéni megélhetés kérdése mellett magában foglalja az egész magyar jövőnek kialakulását is: az ő bekapcsolódásának lehetősége, vagy lehetetlensége a gazdasági, társadalmi, politikai, kulturális és erkölcsi életbe, fogja megadni mind a jelen, mind a jövő kialakulásának a képét.

Mind ezekben pedig benne van az is, amit a mai élet sorskérdései néven összefoglalhatunk: gazdasági, társadalmi, politikai, kulturális és erkölcsi kérdések azok, amelyek a mai magyar életet át — megátölelik s amelyek mikénti megoldásukban a magyar jövő képét fogják kialakítani.

Ezeknek a közérdekű kérdéseknek a lényege és jelentősége tekintetében teljesen új problémaszemlélet az, amelyet ez az ifjuság magában hordoz.

A gazdasági élet szemléletében mindjárt két különböző világ az, amelyet az apák és fiúk nemzedéke képvisel. Az apák a múlt századi liberáliszmus légkörében nevelődtek fel és annak talaján gyökerestek le. Annak a liberalizmusnak légkörében és talaján, amely hármastörvényű életfel: termelésben a kapitalizmust, társadalmi rendszerben az individualizmust, lelkiekben a materializmust.

Az ifjuság a multnak ezzel a tulzott liberális felfogásával szemben keresztény nemzeti gondolatot, az antiliberális felfogást képviseli és erős nemzeti alapokat keres. A liberalizmusnak a tőke és a spekuláció volt a fontos, nekünk ezzel szemben a munka és ennek a munkának letéteményese a magyar nép.

A magyar ifjuság is, külföldi mintára igaz, de szakítani akar a liberalizmussal és annak fenti hármastörvényűségével. Materializmus helyett egy újult, idealista, szinte aszketikus felfogást képvisel. A gazdasági élet előregedett és tulságba hajtott individualizmus helyett a kollektív életforma pártját fogja ugyanugy, mint más nyugateurópai népek ifjuságának példáján látjuk. Be kell látnunk végre valahára nálunk is, hogy az egyéni érvényesülés határai ma már erősen korlátozottak s a tömegek csak kollektív formák által vezethetők be egy új élet kapujába. Természete-

sen korántsem akar ez az ifjuság eljutni addig pontig, amelyen, — mint Oroszországban is — az emberekből már számokat csinálnak, hanem ott akarja megfogni őket, ahol az egyének funkcióikat az állam és a nemzet életén belül saját maguk, de az állam javára is a legjobban végezhetik.

Valljuk azt, hogy a tőke és a munka közötti harcban a tőkével szemben a felkészült munkának a krisztusi tanokban is lefektetett, megingathatatlan elsőbbsége van. Hazafiságra akarjuk szoktatni a hazafiatlan tőkét, amely magát öncélnak tekintvén nem óhajt részt venni a nemzeti termelésben és lehetőleg idegen országokba igyekszik menekülni, ha egy kissé áttekinthetlenné válik a nemzetközi helyzet.

A mai ifjuság nem utasítja el magát a jövedelem és birtokmegosztás igazságtalanságait kiegyenlítő helyes adó és szociálpolitikai beavatkozás gondolatát sem.

Mezőgazdaság terén a földreformhoz való szegődés anynyira jellemző erre az ifjuságra, hogy amikor katolikus ifjúk álltak összes vallásos erkölcsi alapon, egyik első követelésük az egyházi birtoknak kis birtokra való átalakítása volt. (Szekti: Három nemzedék. 447. o.) Megoldandónak tartjuk s nem akarjuk mi is örökölni hagyni a jövő nemzedékekre a nemzetfenntartó magyar földművesrétegek földhözjuttatásának kérdéskomplexumát. Egy modernebb és demokratikusabb Magyarországnak csak úgy fejlődhet ki, ha útjára indul a szerves földbirtokpolitika, amely gazdasági egzisztenciát akar teremteni, több munkalehetőséget akar a magyar mezőgazdaságnak juttatni, nagyobb szociális nyelvelődést akar az országban létrehozni és kulturális vonatkozásban is fel akarja emelni a magyar nép eme legalsó, de legértékesebb rétegeit.

Általában jellemzi ezt az ifjuságot a gunyosan ráakasztott „parasztimádat“, amely annyiban igaz is, hogy sors-társainkat látjuk a nemzeti életben eddigelé ugyancsak mellőzött parasztságban.

A gazdaságival kapcsolatos és mindinkább előtérbe nyomuló kérdés a szociális kérdés. Itt nem másról van szó, mint arról, hogy miképpen lehetne a mai ziláltságából rendet teremteni s a most teljesen szétszakadt, agyonzaklatott és egymással ellenségesen küzdő osztályokat egységes magyar társadalommá összefogni. Az ifjuság érdeklődési köre talán legelső sorban és legfokozottabb mértékben éppen a társadalmi kérdésre összpontosul.

A társadalmi kérdés az ifjuság szemében azért fontos, mert hiszen nyilvánvaló, hogy ez a belső egység kérdése is. A különféle elemek békés, egymáskiegészítő munkálkodási lehetőségének megteremtéséről van itt szó. A magyar nép a mai csonkaországi kö-

rülmények mellett, az adott szociális életberendezés közepette napról-napra olyan veszteségeket szenved a szegénység, nyomor, elmaradottság és szociális igazságtalanságok következtében, hogy ha ezen a helyzeten nem tudunk mihamarabb segíteni, akkor a magyar faj minden erőkifejtése és jobb jövőért való küzdelme meddő és sikertelen marad.

Az ifjuság megteremtette az új magyar embertípust, amelynél a lelkielőkelőbbség fogalmához nem okvetlenül tartozik hozzá a vasalt nadrág, az elzárkózottság, a góg és az osztálykülönülés, hanem annál inkább a megértés és a minden jószándéku és jóakaratu honfitársat magához való ölelés.

Igen súlyos kérdése a mai életnek az erkölcsi kérdés, minden vonatkozásban. Ennek magva az egyén és a közösség viszonya, az egyén szabadságának és felelősségének értelmezése, ami természetesen más lesz ma, mint a régi világ liberális felfogása szerint. A nehézség abban van, hogy egyesek tele vannak tulzott aggodalommal a saját sorsukért, másrészt pedig boldogulnak olyanok, akik mit sem törődnek a közszel és nem tulságos szigorúak a becsület kérdéseiben sem. Nem ritkaság manapság az a jogosult keserű kérdés, hogy hát vajjon érdemes-e becsületesnek maradni. Egyáltalában nem lehet elütni ezt a kérdést azzal, hogy a lelkiismeret szava diktálja azt, hogy mit kell és mit nem szabad tenni, vagy azzal, hogy elvégre is nem a siker, hanem a lelki nyugalom a fontos. Az ifjuság nem elégedhet meg többé ilyen sablonos közhelelyekkel. Ezért nem adhatja fel a harcot mindaddig, míg a közéleti erkölcsök meg nem változnak s a közélet tisztasága féltett kincsévé nem válik mindenkinek.

Az ifjuság, idealista lelkületével visszaborzong az ilyen biztatásoktól, amilyeneket pedig gyakran hallhat: harcoljon fiam, alázkodjon meg, ha lehet és ahol lehet vessztegessen meg nyájasságával, szolgálattelőrehaladása, vagy boldogulása függ. Nem akarja, hogy közhitté váljon az erkölcselenség s az a hit, hogy a jellemességnek, a gericsességnek, az erkölcsnek és a becsületnek lejárt a korszaka és devalválódtak az értékek.

Az erkölcsi kérdések betétezője pedig az, hogy a hazafiságot is igazi érzésnek és erénynek tekintjük, s nem akarjuk azt, hogy frázissá váljék, (mint az irredenta) amellyel minden bulvárujság

Akkumulátor- gyorstöltő-folyadék ,Zeta-Elektrolyt‘

1-2 órán belül feltölti telepét, 100%-kal meghosszabbítja élettartamát, mert alig támadja meg ólomiemezeit és még számos előnyt nyújt. Fontos elektrochemiai vívmány! Kérjen ismertetést! ZOLTÁN HUGO mérnöki, kémiai vállalat Budapest, V., Zoltán-u 16.

Képviselek kerestetek!

Telefon: 112-95.

és ezeken keresztül minden, a magyarságtól lelkiségben távol álló felékesítheti magát. Nem engedhetjük — egy mérges angol, Johnston szavával élni — hogy a hazafiság „the last refuge of the scoundrel“ a gazemberek legutolsó menstvárává fajuljon. Az ifjuság jelszava ebben a tekintetben belteresebb nacionalizmus...

A mai élet nagy kérdései közül utolsónak hagytuk a kulturális kérdést. Ebben a tekintetben az ifjuság álláspontja röviden és igen egyszerűen fejezhető ki: a magyar ifjuság nem óhajt a mult századból ittelejtett akadémiai elnököket látni, a mondattant lassan felejtő és az ifjuság kérdései iránt érdektelen egyetemi tanárokat hallgatni, hanem azt szeretné, ha e téren, a kultura demokratikus terén is visszatérnénk azokra az időkre amikor a 24 esztendő Pulszkyt az Akadémia tagjává, a 26 éves Desseswlyt a reformkori konzervativizmus szellemi irányzatának vezérévé fogadták, stb. stb. hogy elhagyjuk hosszú felsorolását azoknak, akiket még példakul lehetne felhozni.

Ezek azok a kérdések, nyilvánvalóan kérdéscsoportok, rengeteg kisebb-nagyobb részlettel, amelyek a mai ifjuság elé meredeznek s amelyekkel szemben ennek az ifjuságnak, tehát minden magyar ifjunak állást kell foglalni. Az ifjuságnak mindenik iránt természetesen az érdeklődése, mert az ő jövőjére hat ki a mai megoldás is, de a későbbi megoldás előkészítése is.

Mindezekből láthatja mindenki, apáink, idősebbek, velünk szemben vagy mellettünk állók egyaránt, hogy a nemzet s annak idős, de megértő tagjai nem félhetnek ettől az ifjuságtól. A magyar ifjuság egyéni sorsán keresztül voltaképpen csak egy jobb jövő kiharcolásának szükségességét érzi, önmaga érdekeiért küzd, amikor a változtatásokat követeli és az új életberendezést sürgeti, de ez a haza és a nemzet érdeke is.

ESIK AZ ESŐ, HULL A HÓ, HARTON CIPŐ MINDIG JÓ!

Kellemes karácsonyi ünnepeket és boldog újévet kívánok a K. vevőimnek

HARTON PÁL

cipész. — Bácsalmás.

Dr. Szabó Dusan alispán két internátust létesít a bácskai diákok számára.

Székelyi Rezső vármegyei főjegyző nyugdíjazását kérte.

Dr. Arnóthy Sándor, a főispán a vármegyei árvaszéki elnöki teendőikkel bizott meg.

Dr. Koller Oszkár a bacsalmási járás nyugalmazott főszolgabírója.

Dr. Fraknó Mihály nyugalmazott árvaszéki elnök.

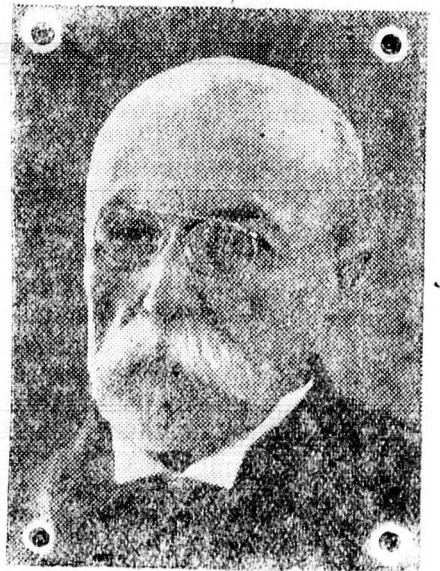
Alföldy László nyugalmazott vármegyei főlevéltáros.

Dr. Szalay Tibor tb. főszolgabíró bízta meg a bajai szolgabíró-ság vezetésével.

Benes a most megválasztott cseh-szlovák köztársasági elnök.

Masaryk a lemondott köztársasági elnök.

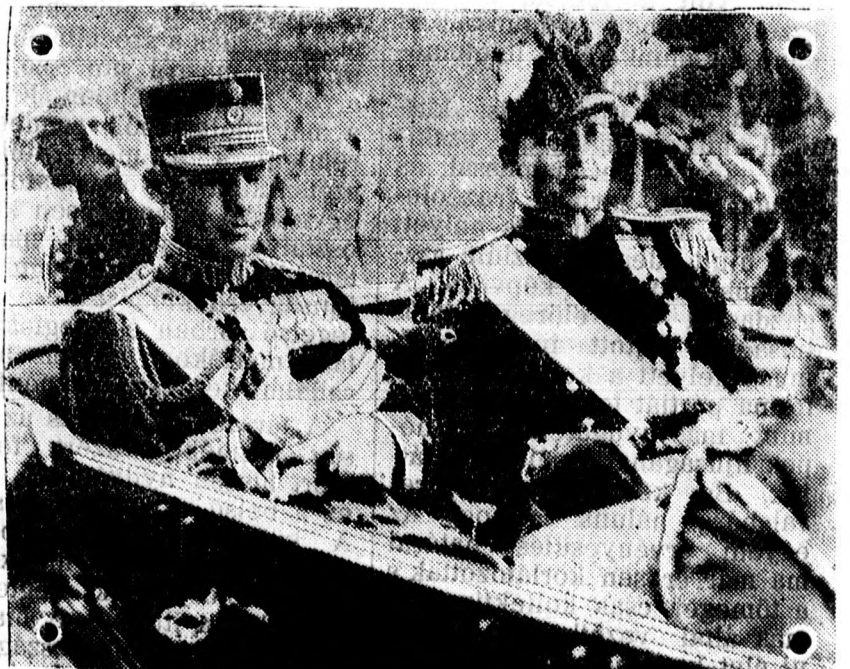
Akszum agyag gúnyhóit laktanyának használják az olaszok. Képzőnkön olasz tiszték képezik ki a behódolt abesszin katonákat.

Badoglio tábornagy az északi front főparancsnoka.

Az olasz nők vasgyűrűt kapnak a feljárnott aranygyűrűk helyett.

V. György görög királyt nemzete ünnepélyesen fogadta visszatértekor.